

m muziekwereld

1919 - 2026
tijd voor verandering

vakbond voor musici

Verandering

De Chicago School of Sociology zorgde begin twintigste eeuw voor een doorbraak door de samenleving niet langer als een min of meer stabiel geheel te beschouwen dat af en toe verandert, maar als een voortdurend dynamisch proces. Verandering – in steden, gemeenschappen en cultuur – werd gezien als de normale toestand. In zekere zin verschoof rond deze periode het sociologische perspectief: dat samenlevingen en structuren veranderen behoeft minder verklaring dan de vraag waarom er, ondanks voortdurende verandering, toch zoveel continuïteit en stabiliteit bestaat.

Deze *Muziekwereld*, de laatste editie in de huidige vorm, heeft als thema *Verandering*, maar bevat ook de jaarlijkse Belastingsspecial: een van de vaste gegevens in het leven, de regels mogen verschuiven, maar de belastingplicht blijft. Geef de keizer wat des keizers is, het zal nooit anders zijn.

Met de aankomende restyling van het blad neem ikzelf als hoofdredacteur en nemen vele van de medewerkers afscheid. Ook zal er een kleine pauze zijn tussen deze *Muziekwereld* en het nieuwe magazine. Leden kunnen het nieuwe blad na de zomer op de mat verwachten. Het geeft de nieuwe redactie tijd om een blad te maken dat, naar wij hopen, opnieuw tientallen jaren mee zal kunnen.

Het is de aard van de samenleving, maar ook van cultuur: herkenbaarheid is essentieel, maar net zo goed geldt dat voor vernieuwing.

Howard Becker, een latere vertegenwoordiger van de Chicago School, legde met zijn boek *Art Worlds* een belangrijke basis voor de sociologische kunsttheorie. Dat een door God of de natuur gegeven definitie van kunst onmogelijk is,

was feitelijk de sociologische constatering: Kunst is wat men in een Kunstwereld Kunst noemt. Maar uiteraard is er meer over te zeggen. Zo moet elk kunstwerk voldoen aan zowel herkenbaarheid (om begrijpelijk te blijven en een relatie met andere kunstwerken te hebben) als vernieuwing (om niet voorspelbaar en oninteressant te worden). De essentie van kunst was in Beckers ogen: conventies en de vernieuwing van conventies. Elke kunstwereld en elke kunststroming kent haar eigen taal, maar moet die taal telkens vernieuwen. Elke kunstenaar, elke componist voegt met een persoonlijk stempel of een bewuste innovatie met elk kunstwerk of elk muziekstuk iets toe aan wat al bestond en opent een deur naar een nieuwe toekomst. Zo ontwikkelt het veld zich in een richting die door niemand te voorspellen of echt te sturen is. Iets dat generatieve AI, voeg ik daaraan graag toe, niet kan. Een reden waarom menselijke creativiteit onontbeerlijk zal blijven.

Ik raad het werk van Becker, die zich overigens economisch door zijn studie werkte door als jazzpianist bij te verdienen, aan iedereen aan om de periode tot het nieuwe blad te overbruggen en dank graag alle voormalige medewerkers aan het blad en vooral ook u als lezer voor de afgelopen jaren. Het was mij een genoegen.

Erwin Angad-Gaur

senior adviseur Ntb/Kunstenbond en directeur VCTN

Redactioneel

Inhoud

- Kort nieuws**
- 5 Wat speelt er?**
- Twee oudgedienden zwaaien af**
- 6 De laatste dans**
- Albumrecensies**
- 14 Vers geperst**
- Nieuwe verenigingsstructuur Kunstenbond**
- 16 Wat betekent het voor muzikanten?**
- Eerste Hulp Bij Opnamen**
- 18 Je release succesvol pitchen bij Spotify**

- 19 De favoriete compositie van...**
- Een vaak ondergewaardeerd recht**
- 20 Ter bescherming van je erfenis**

- 22 VCTN-nieuws**
- Column Will Maas**
- 23 Deeltijds kunstonderwijs**
- Denk mee over veranderingen**
- 24 Jouw stem is nodig**

Muziekwereld nr. 1 – 2026

- Covers uit de archieven**
- 26 Het smoel van *Muziekwereld***
- Kleine juridische kroniek van het muziekrecht**
- 30 Overzicht spraakmakende rechtszaken uit 2025**
- Het cultuurstelsel piept en kraakt**
- 34 Genoeg te doen**
- Onder de leden**
- 36 Dorine Schoon**
- Verzekeringen**
- 38 In goede en slechte tijden; blij verzekerd!**

39-55 Belastingsspecial

- De artiestenregeling
- Aangifte inkomstenbelasting 2025
- Beroepskosten in dienstbetrekking
- De werkkostenregeling
- Btw en de muziekpraktijk
- (Hoe) houd ik mijn uren bij?

Heeft u speelproblemen, vermoeidheidsklachten of pijn?

Dispokineses = het vrij kunnen beschikken over houding en beweging. Ontwikkeld door een musicus voor musici.

Meer informatie:
Dianne Bolte, Dispokinesispraktijk:
tel. 026 445 34 84 Zie ook: www.dispokinesis.nl

colofon

Muziekwereld is het blad van de Ntb, de vakgroep Muziek van de Kunstenbond

Sarphatistraat 370
1018 GW Amsterdam
T: 020-2108050
E: info@kunstenbond.nl
I: kunstenbond.nl/vakgebied/muziek

vakbond voor musici

Ntb/Kunstenbond is op werkdagen van 09.00-17.00 uur telefonisch of per e-mail bereikbaar.

Voor alle juridische vragen kun je maandag t/m vrijdag 13.00-17.00 uur bellen met onze juridische helpdesk via 020-2108052 of een e-mail sturen naar juridischadvies@legal.kunstenbond.nl.

Redactie

Erwin Angad-Gaur (hoofdredacteur), Chris Junge (eindredacteur), Jenny Canters en Will Maas

Met medewerking van

Karin Boelhouwer, Peter Boertje, Sylvain Bouwman, Peter van den Bunder, Jenny Canters, Ellen van Dijk, Minke Faber, Irene Frijters, Roy ter Haar, Arend Hulshof, Michael Klier, Patrick Onderweegs, Bianca Samethini, Bjorn Schipper, Erik Thijssen, Bas Toscani en Eloy Veldhuijzen

Omslag

Robert Swart

Basisvormgeving / Lay-out/Illustraties

Robert Swart

Drukwerk

Damen Drukkerij, Werkendam

Ntb/Kunstenbond

Bestuur
Will Maas (voorzitter),
Guus Bleijerveld,
Rolf Delfos,
Patrick Onderweegs

Bureau

Administratie en helpdesk

Secretariaat info@kunstenbond.nl

Juridische zaken/

contracten juridischadvies@legal.kunstenbond.nl

EHBO-project (over muziekproducties)

rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl

Werkgebieden

Lichte muziek en artiesten:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Pop:

Will Maas willmaas@kunstenbond.nl

Orkesten:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Muziekdramatische kunst:

Pepijn ten Kate pepijntenkate@kunstenbond.nl

Kamermuziek:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Auteurs- en Naburig Recht:

Erwin Angad-Gaur erwinangadgaur@kunstenbond.nl

Muziekonderwijs:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Wat speelt er?

Uitspraak in rechtszaak Schrader-Armada

De rechter deed uitspraak in de zaak die artiest Martijn Schrader (Collective Sound Members), met steun van de Kunstenbond en BAM! Popauteurs, aanspande tegen platenlabel Armada Music. Volgens de rechter kan een artiest zijn platencontract beëindigen en de rechten op zijn muziek terugkrijgen als een label nauwelijks heeft geïnvesteerd in de exploitatie ervan. Onvrede over streamingroyalty's kan daarbij een rol spelen. De uitspraak is een belangrijke stap in de discussie over de verdeling van inkomsten uit streaming. Muzikanten ontvangen nog te vaak een te klein deel van de opbrengsten uit digitale exploitatie. De Kunstenbond en BAM! Popauteurs blijven pleiten voor een eerlijkere verdeling, bijvoorbeeld een 50/50-verdeling na aftrek van kosten.

De zaak is ook voor andere artiesten relevant, zegt advocaat Bjorn Schipper. Muzikanten met oudere platencontracten die tegen vergelijkbare problemen aanlopen, kunnen zich op basis van deze uitspraak mogelijk ook beroepen op beëindiging van hun contract en het terugkrijgen van hun rechten.

Subsidiewerkplaats

Bezig met een subsidieaanvraag voor binnen- of buitenland, maar loop je vast op een lastige vraag of in je begroting? Schuif dan aan bij een Subsidiewerkplaats van de Kunstenbond. In een groep van zo'n acht creatieve makers werk je aan je

Ledenraadsleden gezocht

De bestuursleden van de Kunstenbond staan midden in het culturele veld, via hen en onze leden weten we wat er speelt binnen de sector. Het verenigingsbestuur bepaalt in samenwerking met de directeur het beleid. De ledenraad controleert het verenigingsbestuur. De huidige ledenraad bestaat

eigen projectplan of begroting, mét directe input van subsidieadviseurs. Stel je vragen meteen, krijg feedback waar je echt iets aan hebt, en laat je inspireren door anderen die net als jij midden in het creatieve proces zitten. Aanmelden is verplicht en doe je via de website van de Kunstenbond.

Nog geen verzuimboetes

De handhaving van de regels rond schijnzelfstandigheid blijft voorlopig relatief mild. Het kabinet heeft besloten de zogenoemde 'zachte landing' bij de handhaving van de Wet DBA gedeeltelijk te verlengen. In 2026 worden nog geen verzuimboetes opgelegd aan opdrachtgevers die met zzp'ers werken. De Belastingdienst kan wel controles uitvoeren en – als blijkt dat sprake is van een dienstverband – naheffingen opleggen. Vergrijpboetes blijven mogelijk bij opzettelijke

overtredingen of grove schuld. De verwachting is dat strengere handhaving pas later volledig wordt ingevoerd.

Laat je horen voor muziek

Het is geen nieuws meer: generatieve AI verandert het muzikantschap razendsnel. Maar wat betekent dit voor jou als muzikant? En voor je auteursrecht, je vergoeding en je artistieke identiteit? De Universiteit van Amsterdam doet met BumaStemra, de Kunstenbond en NVPI onafhankelijk onderzoek naar de impact van GenAI op muziek, eerlijke vergoeding en authenticiteit van muziekproducties van muzikanten.

uit dertien afgevaardigden en krijgt door de veranderingen in de verenigingsstructuur een uitbreiding naar zeventien zetels eind 2026. De Kunstenbond zoekt daarom naar negen nieuwe ledenraadsleden. Iets voor jou? Je vindt de vacatures op de website van de Kunstenbond.

En jij kan daarbij helpen! Want door mee te doen aan dit onderzoek help je het toekomstig beleid rondom auteursrechten, vergoedingen en deepfakes beter vorm te geven. Je vindt het onderzoek hier: kunstebond.nl/doe-mee-aan-genai-en-muziek-onderzoek. Meedoen kan in het Nederlands en Engels. Het kost je ongeveer 15 minuten en levert je misschien wel een voucher van 50 euro op!

Onderhandelen met lef

Op het event CreativeRoadz ontmoet je andere freelancers in de culturele en creatieve sector, doe je nieuwe kennis op en deel je ervaringen. De Kunstenbond verzorgt hier de workshop 'Onderhandelen met lef', waarin je leert hoe je jouw tarieven en voorwaarden scherper stelt en sterker onderhandelt als zzp'er. Naast deze workshop kun je rekenen op inspirerende talks, praktische workshops over ondernemerschap en financiering, een professionele profielfoto, lunch en borrel én een netwerk dat verder gaat dan visitekaartjes. Meedoen? Ga naar creativeroadz.nl en meld je aan!

Meer aandacht voor aanpak van deepfakes

De discussie over deepfakes en AI-gegenereerde beelden en stemmen neemt ook in de politiek toe. Kort na de verkiezingen werd een initiatiefwet van het (toenmalige) VVD-Kamerlid Rosemarijn Dral in consultatie gebracht die strengere regels moet invoeren tegen deepfakes. Ook in het regeerakkoord wordt aandacht besteed aan de aanpak van deepfakes. Daarin wordt gesproken over betere handhaving tegen misbruik van AI-technologie, al is nog niet duidelijk of dit via nieuwe wetgeving zal gebeuren of via strengere toepassing van bestaande regels. Voor makers en uitvoerende artiesten is deze ontwikkeling relevant, omdat AI het steeds eenvoudiger maakt om stemmen, beelden en uitvoeringen te imiteren. De komende periode zal duidelijk moeten worden welke concrete maatregelen het kabinet of de Tweede Kamer wil nemen.

In memoriam: Ijf Blokker (1930–2026)

Acteur, muzikant en tekenaar Ijf Blokker is op 95-jarige leeftijd overleden. Blokker was bij een breed publiek bekend van zijn televisiewerk, onder meer als Barend Servet, maar was ook actief als drummer en illustrator. In de jaren zeventig was Blokker korte tijd betrokken bij *Muziekwereld*, waarvoor hij illustraties maakte. Daarnaast reikte hij in 1974 de allereerste Gouden Notekraker uit, de prijs die door de Nederlandse musici wordt toegekend aan een persoon of instelling die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt voor de Nederlandse muziek. Met zijn veelzijdigheid als maker en performer liet Blokker zijn sporen na in verschillende delen van het Nederlandse culturele leven. Wij wensen zijn nabestaanden veel sterkte toe.

De laatste dans

Twee oudgedienden zwaaien af

tekst: Arend Hulshof fotografie: Minke Faber

Na bijna dertig jaar nemen hoofdredacteur Erwin Angad-Gaur en vormgever Robert Swart afscheid van *Muziekwereld*. In gesprek met journalist Arend Hulshof blikken ze terug. 'We zochten grenzen op, maar het blad bleef wel bij de bond passen!'

Dat het maken van *Muziekwereld* niet hun dagelijkse werk was, blijkt al in de eerste minuut van het gesprek. Op de vraag hoe het is om na al die jaren voor het laatst een nummer te maken, zegt Erwin Angad-Gaur direct dat dit zeker niet zijn laatste zal zijn. 'Ik ben bezig met een nieuwe ep, en zit daarvoor nu in de studio. Het wordt een minialbum...' begint hij enthousiast. Dan heeft hij door dat het niet om een laatste liedje ging maar om de laatste keer dat hij als hoofdredacteur *Muziekwereld* maakt. 'Dat noem je ook een nummer inderdaad, haha. En dat nummer zit ook in de pijplijn, ja.'

In 1998 werd Angad-Gaur secretaris van de Ntb en daarmee automatisch hoofdredacteur van *Muziekwereld*. 'Het blad had toen al een lange historie', zegt hij. In 1919 werd het *Nederlandsch Toonkunstenaars-blad* opgericht, dat veel later werd omge-

doopt tot de huidige titel. 'We maken nu jaargang 107. Het is interessant om nu en dan door al die eerdere jaargangen te bladeren', zegt Angad-Gaur. 'Al die oude discussies. Toen honderd jaar geleden de geluidsfilm er kwam, vreesden pianisten werk kwijt te raken. In bioscopen hoefden ze niet meer live bij stomme films te spelen.'

Eclectische vorm

Een duidelijke parallel met de actuele discussie rondom AI, maar daarover later meer. Eerst schuift ontwerper Robert Swart aan bij het gesprek over het magazine. Ook hij kwam in 1998 bij *Muziekwereld* terecht. Hij maakte al langer nu en dan illustraties en werd gevraagd of hij kon meedenken over hoe het omslag van het blad een beter design kon krijgen. 'Dat wilde ik wel, maar ik zei ook dat dat alleen zinvol zou zijn als niet alleen de voorkant

maar het gehele blad op de schop zou gaan.' *Muziekwereld* werd uitgegeven op A4-formaat en werd vormgegeven in één kleur: blauw. 'Begrijp me niet verkeerd', zegt Robert. 'Het was een goed blad, heel erg op de inhoud gericht. Maar het verdiende een meer eigentijdse uitstraling.'

'Toen zijn we om de tafel gaan zitten met de toenmalige eindredacteur Ruud Zinzen en redactielid Anita Verheggen, om het blad opnieuw in te delen', reageert Erwin. 'Er kwam een nieuw formaat, nieuwe rubrieken, alles werd anders.' Robert: 'Ik heb veel bladen gemaakt en ik ben altijd wel voor een zekere eenheid binnen een formule. Maar *Muziekwereld* heeft zo'n brede doelgroep dat ik het anders wilde aanpakken. Alle lezers zijn weliswaar musici, maar dan wel in alle mogelijke stijlen, van pop tot jazz en van rock tot klassiek. Iedereen moest zich herkennen in het magazine. Daarom wilde ik een eclectische vorm bedenken waarin al die genres op een bepaalde manier hun plek konden vinden. Het blad moest een moderne uitstraling krijgen, maar ook iets klassieks houden. Zodat jongeren het zouden lezen, en de oudere musici het blad evenmin zouden wegleggen. Dat was de uitdaging.'

Een essay zou binnen die vorm een ander soort typografie krijgen dan de besprekingen van nieuwe albums. Uit verschillende hoeken werden columnisten aangetrokken, er kwam veel meer ruimte voor fotografie, en er kwam vooral meer kleur. 'Ik kende de drukkerswereld toen al vrij goed', vertelt Robert. 'Zo kon ik regelen dat we voor dezelfde kosten in vier kleuren gedrukt konden worden in plaats van

die ene kleur blauw, daarmee werden we full-color.'

Alvorenslijst

'Ik was dus krap een jaartje hoofdredacteur toen het hele blad al grondig werd vernieuwd', zegt Erwin. 'Zo drastisch hebben we het in de bijna dertig jaar erna nooit meer omgegooid. Veranderingen verliepen steeds geleidelijk. Dan werd er een columnist vervangen, er kwam een nieuwe rubriek of er verdween er een.' Hij vertelt over de populaire Alvorenslijst. 'Dat was een soort zwarte lijst, of eigenlijk waren het steeds twee lijsten. Op de ene stonden opdrachtgevers waarbij je eerst contact zou moeten opnemen met de vakbond "alvorens" je met hen in zee zou gaan. Zij gingen niet altijd even goed om met muzikanten. Op de tweede lijst stonden de opdrachtgevers met wie je sowieso niet moest samenwerken.' Glimlachend: 'De bond zou je niet meer bijstaan als je dat toch zou doen, schreven we erbij.'

Dat was een heel nuttige rubriek voor de leden, vervolgt Erwin. 'Het werd goed gelezen, maar onze juridische afdeling had grote zorgen en vreesde voor claims. Je moest zorgvuldig een dossier opbouwen voordat we een opdrachtgever op zo'n zwarte lijst zetten. Die procedure was er, maar was niet strak genoeg. Daarom hebben we die rubriek uiteindelijk moeten opheffen. We hadden nog het plan om na de fusie tussen Ntb en Kunstbond te kijken of we een goede procedure met de nieuwe juridische afdeling konden opstellen, maar daar is het helaas nooit van gekomen. Misschien is dat iets voor onze opvolgers.'

Lucht in het magazine

Intussen zoekt Robert naar creatieve manieren om binnen het beperkte budget steeds het beste resultaat te krijgen. 'Bij een dragend interview moet je bijvoorbeeld echt investeren in goede fotografie. Dat kun je natuurlijk niet afdoen met een pasfotootje, dan haal je het verhaal onderuit. Maar goede fotografie kost geld, daarom zocht ik bij rubrieken vaak naar gratis beeldmateriaal. Bij "De favoriete compositie van..." kan ik bijvoorbeeld vaak aan een rechtenvrije foto komen van bijvoorbeeld Elvis of een andere wereldberoemdheid. Zo hou je geld over voor een fotograaf. Het is heel belangrijk dat een tijdschrift goed geïllustreerd is. De verhalen kunnen nog zo sterk geschreven zijn, zonder passende afbeeldingen en de juiste typografie komen ze niet tot hun recht.'

Daarnaast was Robert groot voorstander van de kleinere rubrieken in *Muziekwereld*. 'Dat is waar mensen het blad voor openslaan, en erna lezen

'Ik was krap een jaartje hoofdredacteur toen het hele blad al grondig werd vernieuwd'

ze misschien ook wel een of twee langere verhalen. Je moet een goede mix hebben.'

Ook is er flink geïnvesteerd in de toegankelijkheid van de geschreven verhalen, vult Erwin aan. 'Eerder waren stukken nog weleens te lang en te ingewikkeld geschreven. Een zin moest je soms een paar keer lezen om door te krijgen wat er nou stond. Redactieleden hebben toen een journalistieke cursus gevolgd en zo hebben we een slag kunnen maken.' 'Daar was ik heel blij mee', reageert Robert. 'Beleidsmatig geschreven verhalen werken niet goed. En ik snap het wel: het is ingewikkeld om een onderhoudend artikel te maken over een thema als copyrights. Dan vervel je al snel in jargon. Maar een goede auteur kan ook daar een lekker leesbaar verhaal van maken.' Erwin: 'Daarom zijn we ook steeds meer met schrijvers van buiten gaan werken, die daar ervaring mee hebben. Ook op die manier kwam er steeds meer lucht in het magazine. Zonder dat het een *corporate glossy* werd, want dat wilden we uiteraard ook niet. We zochten grenzen op, maar het moest wel bij onze bond blijven passen.'

Altijd op één lijn

'Corporate' was *Muziekwereld* ook nooit in de zin dat er geen censuur was op kritiek. Een columnist of een geïnterviewde mag onvrede uiten over de Ntb of over de Kunstenbond. Dat maakt het blad geloofwaardiger. Erwin: 'Ingewikkelder was het dilemma of we ook een kritische recensie konden schrijven over nieuwe albums van onze leden. Dat hebben we opgelost

door alleen nog maar muziek te bespreken waar we enthousiast over zijn. Op die manier blijven we journalistiek geloofwaardig zonder dat we mensen publiekelijk afvallen. Overigens krijg ik als hoofdredacteur ook met dit beleid nog weleens boze leden aan de lijn die willen dat hun album gerecenseerd wordt, haha. Dat hoort er nu eenmaal bij.'

Wat ook hoort bij het maken van een magazine zijn hoogtepunten. Al zegt Robert niet zo gauw één hoogtepunt te kunnen noemen. 'We hebben veel mooie bladen gemaakt in al die jaren. Leden zullen het ook altijd gewaardeerd hebben dat we aandacht hadden voor verkiezingen. Voor mij was dat wel een uitdaging, omdat een auteur dan laat zijn stuk mocht leveren en het ook niet helemaal duidelijk was hoeveel woorden er nodig waren. Daar moest ik dan flexibel in zijn.' Van de klassieke strijd tussen de redactie die alleen maar meer woorden wilde en de

vormgever die het liefst alleen illustraties zou plaatsen was nooit sprake, benadrukt Robert. 'Daarin zaten we altijd op één lijn: allemaal waren we voor de juiste balans.'

Voer voor historici

'Onze jaarlijkse belastingspecial was ook altijd populair', zegt Erwin. 'Die lieten we altijd extra bijdrukken omdat muziekleidingen om exemplaren vroegen.' Een van de hoogtepunten waar hij echter aan moet denken is de scoop die *Muziekwereld* in 2017 had in samenwerking met *Het Financieele Dagblad*. 'We kregen toen stukken toegespeeld over de bestuurlijke constructies binnen BumaStemra. Met een *FD*-journalist zijn we toen een onderzoek gestart en gezamenlijk hebben we de chaos bloot kunnen leggen bij BumaStemra. Dat was een mooi succes.'

'Eigenlijk zou een historicus eens alle bladen van de afgelopen honderd jaar tegen het licht moeten houden', zegt Robert. 'Volgens mij krijg je dan een heel interessant tijdsbeeld te zien. Alle discussies over copyrights, over vernieuwingen binnen de muziek, over techniek. We zaten er steeds bovenop. De laatste jaren gaat het steeds vaker over AI, waarbij mensen vrezen dat ze hun werk kwijtraken.' Zoals pianisten honderd jaar geleden brodeloos dreigden te raken na de introductie van de geluidsfilm, zegt Erwin nog eens. 'En later vreesden musici de geluidsband die zangers bij optredens laten afspelen, zodat ze al het geld alleen kunnen opstrijken en de gages niet meer hoeven te delen met meerdere bandleden.'

'Zonder passende beelden en de juiste typografie komen zelfs goedgeschreven verhalen niet tot hun recht'

Erwin Angad-Gaur

- Studeerde begin jaren negentig Kunst- en Cultuurwetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Is sinds 1996 muzikant, zanger, producer, componist en tekstschrijver. Schreef in datzelfde jaar voor het eerst een stuk in *Muziekwereld*. Twee jaar later werd hij hoofdredacteur.
- Is en was bestuurder bij verschillende beroeps- en rechtenorganisaties, waaronder de Ntb en Platform Makers, en is lid van de Raad van Toezicht bij Sena.
- In 2017 verscheen zijn roman *Gardi*, over obsessie, over liefde en over de impact van terreur.
- In 2025 verscheen zijn album *Just Another Millionaire – Re-edited & Remastered*.

www.radjinder.nl

'Zoals wij alles op de schop namen, is het gezond dat anderen dat nu weer doen'

Is de huidige vrees voor AI terecht? Robert schudt nee. 'Ik kijk zelf meer naar illustraties, en dan is het soms best indrukwekkend wat een AI-tool kan. Maar inhoudelijk slaat het al snel dood. Het is een construct en het ziet er vaak veel te gelikt uit.' Erwin: 'Zelfs de directeuren van AI-bedrijven geven toe dat voor de ontwikkeling uiteindelijk menselijke creativiteit nodig is. Vorig jaar trok ik in een opiniestuk in *Trouw* de parallel met de industriële revolutie. Toen werden veel ambachtelijk gemaakte kunstvoorwerpen overbodig door de komst van massaproductie. En fotografie had een enorme impact in negatieve zin op de schilderkunst. Tegelijkertijd kwamen daaruit juist weer nieuwe stromingen voort zoals het impressionisme. AI zou ook weleens zoiets teweeg kunnen brengen en zou zomaar eens een zegen kunnen zijn voor de culturele wereld. Misschien groeit ons verlangen wel weer naar zaken die niet door machines zijn gemaakt, naar kunst die onvoorspelbaar, imperfect en dus authentiek is.'

Heel gezond

Robert: 'In het vorige nummer heb ik een AI-gegenereerd plaatje in het blad opgenomen. Dat was voor het eerst. In al die jaren heb ik zelf alle illustraties in het blad gemaakt. Maar bij een stuk over kunstmatige intelligentie in het onderwijs leek het me wel passen. Ik genereerde met een AI-tool een robot die muzikles gaf aan menselijke leer-

Robert Swart

- 1982-1985: studie Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam
- 1985: fotoredacteur bij ABC Press, fotoagentschap voor onder andere MAGNUM, LIFE en SYGMA in Nederland
- 1992-1996: Rietveld Academie, afgeronde studie Grafische Vormgeving
- 1996-heden: zelfstandig grafisch vormgever, illustrator en fotograaf, werkzaam voor o.a. *De Groene Amsterdammer*, *Z! De Amsterdamse Straatkrant*, *SENA Magazine*, *Norma Nieuws* en *Muziekwereld*
- 1997: audiovisuele aankleding Binnenhof van de herdenking 50 jaar Marshallhulp in het bijzijn van president Clinton en koningin Beatrix
- Diverse publicaties van (autonoom) fotografisch werk in o.a. *Vrij Nederland* en *Het Parool*
- 2004: solotentoonstelling *Levenstekens* van autonome fotografie
- Bestiert samen met Minke Faber het antiquariaat Inktswart, weeshuis van boeken.

www.inktswart.nl

'Eigenlijk zou een historicus eens alle jaargangen tegen het licht moeten houden'

lingen. Dat leverde veel boze reacties op.' Erwin: 'AI roept weerstand op. Sommige lezers vinden dat je er nooit aan moet beginnen.' Lachend: 'Ik vond het zelf een van de betere illustraties van het nummer.' Robert: 'Die tekening heb ik ook niet op de factuur gezet. Heel bewust. Het gaat altijd over het plegen van broodroof door AI, daarom heb ik er niets aan willen verdienen.' Erwin: 'Maar zo heb je dus uiteindelijk door AI je eigen brood laten roven.' Robert, glimlachend: 'Ja, daar heb je gelijk in.'

Gaan ze het maken van *Muziekwereld* missen? Erwin, nuchter: 'Ja, dat denk ik wel. Maar ik geloof dat ik sowieso als schrijver wel betrokken zal blijven bij het blad.' Robert: 'Ik zal het ook missen, al is het niet zo dat ik er mistroostig over ben. Je kunt een klant kwijtraken. Dat gebeurt me gelukkig niet vaak, maar het hoort erbij. Ook na bijna dertig jaar kan dat. Er zijn overigens bladen waar ik nog langer voor werk, de Amsterdamse daklozenkrant bijvoorbeeld. Toch ben ik *Muziekwereld* als een kindje gaan zien. Door de restyling die we samen maakten en zeker ook door de vrijheid die ik altijd kreeg.'

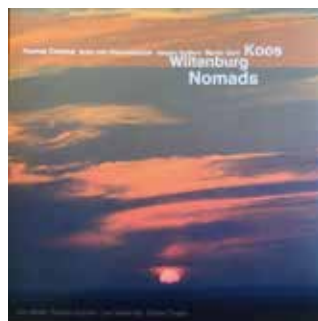
Erwin vindt dat het ook wel tijd is voor iets nieuws. 'Zoals wij in 1998 alles op de schop namen, zo is het goed als anderen met verse ogen een blik op *Muziekwereld* werpen. Misschien gaan zij het net als wij destijds weer helemaal anders aanpakken. Dat lijkt me heel gezond.'

Vers geperst

Susanne Alt Dark Horse

In 2024 verscheen al het album *Royalty for Real*, opgenomen in New York met een waanzinnig trio: James Hurt op toetsen, Gerald Cannon op bas en Willie Jones III op drums. Wat bleek? Susanne had veel meer materiaal dan verwacht en zo kon uit die New York-sessies nog een tweede album gemaakt worden, *Dark Horse*. Een supergroovende plaat die volgens Alt een uitnodiging is om het onverwachte te omarmen. *Marple Jam* is funky en de basis wordt daar gelegd door de Rhodes, drums en bas. Het ritmische spel van Susanne past hier perfect in. *Altitudes of Freedom* is fusion-achtig en de synthesizersolo zorgt hier voor een verfrissende andere klank. *Kalunga Dance* klinkt als een uptempo latindans, waarover Susanne supervrolijk haar melodieën speelt. *Dark Horse*, een muzikaal rijk album, is te beluisteren op Spotify, cd en vinyl. (PO) susannealt.com

Koos Wiltenburg Group Nomads

Het album *Nomads* van bassist en componist Koos Wiltenburg is een ware reis langs muzikale stijlen: fusion, Braziliaans, americana, jazz, blues en meer. Wiltenburgs band bestaat uit Thomas Zoetelief (gitaar), Jasper Soffers (piano), Arno van Nieuwenhuize (drums) en Martin Gort (percussie). Met gastoptredens van Efraïm Trujillo (sax), Eef Albers (gitaar), Ronald Snijders (fluit en zang) en Lex Bolderdijk (gitaar). Met het nummer *Catch You When You Fall* opent de band stevig met een fusion latin-achtige groove. De reis voert je in het tweede nummer *Nomads* gelijk door naar Afrikaans contraritmisch spel tussen het ronde calimbaritme en de rechte zestiendengroove van de knorrende bas van Koos. *Half Moon Bay* is een parel van een ballad met een fantastische solo van Eef Albers. *Nomads* is te beluisteren op Spotify en Bandcamp, en lp. (PO) fullhousemusic.nl

Frederike Music TEN

Frederike Music/40 Lions Records De bandnaam doet vermoeden dat zangeres Frederike Schonis de belangrijkste rol heeft, maar dat is een onjuiste veronderstelling. Met Albert van Dorssen op piano en Juan van Emmerloot achter de drums is het trio perfect in balans. Verder spelen onder anderen Rolf Delfos en Ferdi Lancee mee op *TEN*, waarvan de titel verwijst naar het tienjarig bestaan van het collectief. Een fijn luisteralbum waar positiviteit, doorzettingsvermogen en creativiteit van uitgaat. Omdat iedere artiest uniek is wil je hun muziek liever niet in een hokje plaatsen, maar om toch een idee te geven: denk aan een combinatie van US Westcoast, een beetje Zero 7 zelfs, en Steely Dan. Met invloeden uit de jazz- en soulhoek, soms zo swingend dat het lijkt of Quincy Jones er vanuit de muziekhemel een stukje regie over had. *TEN* bevat niet tien, maar elf hele fijne songs. De rode draad: 'Life is not about waiting for the storm to pass, but about learning to dance in the rain.' Een verstandige levensles. En de stem van Frederike verveelt nooit. (PB) frederikemusic.com

Marcus Henry V On the Move

eigen beheer Marcus Henry V begon in 2022 als een soloproject van saxofonist Marco Hijl. Afgelopen jaar haalde Hijl de Servische pianiste Jelena Popović aan boord, naast zijn jeugdvriend en percussionist Peter van Aart. Hun debuutalbum *On the Move* verscheen onlangs op vinyl. *Blue-S* opent met een rustig speelse inleiding, die overgaat in een ritmischer refrein. Het stuk eindigt met een funky ritmisch unisono van het hele trio. Alle acht composities ontwikkelen zich een beetje naar dit patroon. *Stormy Waters* begint met een Philip Glass-achtige piano-inleiding. Hijl zet er een melancholieke improvisatie overheen. Hij is wel een meesterverteller. Met zijn verfijnde toon weet hij steeds weer een andere emotionele lading neer te zetten. In *Blue Hymn* citeert hij briljant uit Kurt Weills *Mack the Knife*. De titelsong is verrassend anders door Van Aarts verruimende elektronische grooves. Eerder bouwt hij in *Elephant Walk* kundig Afrikaanse ritmes om tot eigentijdse beats. Ik meende hier zelfs een thumb organ te horen. Dit trio vraagt je voortdurend om goed te luisteren en mee te bewegen. (MK) marcushenryv.com

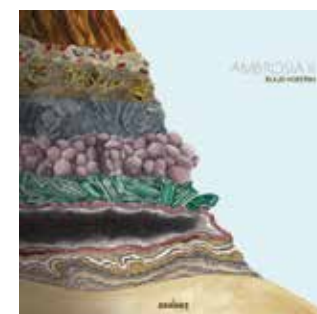
Hermine Schneider Wat als de dood het leven is?

eigen beheer Hermine Schneider heeft dertien composities geschreven voor een ensemble van vijf strijkers, marimba en zichzelf op trompet en bugel. Haar muziek raakte me diep! Bij elk stuk staan in het begeleidende boekje poëzie en schilderijen van Joline Kwakkenbos. De tekst bij *Een mooie dag* wordt puur en ingetogen door Schneider gezongen. Dat nummer is steengoed. Het begint met het ritme van een kloppend hart (Frederike de Winter), gevolgd door warme strijkersklanken. Halverwege blijft alleen Rozemarie Heggen op contrabas over en beginnen bedroevend mooie improvisaties. Het geheel eindigt met naar lucht happende trompetklanken en het zacht kloppende hartritme. Op het moment dat je leest dat Schneider ongeneselijk ziek is, luister je anders. Heggen formuleert het zo: 'Het feit dat Hermine haar ziekteproces en levenseinde zo recht in de ogen durft te kijken en dit vertaalt in een nieuwe creatie maakt mij als mens en als musicus nederig.' Na melancholieke nummers over chaos, angst en pijn eindigt de muziek onverwachts positief met het jazzy *Roses* en *De ultieme vrijheid*. (MK) hermineschneider.nl

Hark! en Co A Fairer House than Prose

Met het album *A Fairer House than Prose* bewijst ensemble Hark! en Co hun meesterlijke kunde in het verklanken van literair erfgoed. Dit vierde deel in hun poëziersreeks brengt de visionaire woorden van Emily Dickinson (1830-1886) tot leven in een luisterervaring die zowel intiem als grensverleggend is door de wonderbaarlijke verstrengeling van stijlen. De bondige, krachtige taal van Dickinson, waarin zij thema's als natuur, sterfelijkheid en spiritualiteit tot de kern terugbracht, zijn zeer treffend getoonzet in de composities van Harke Jan van der Meulen. Hij weeft een delicaat klanktapijt waarin een rijke bezetting van strijkers, piano en percussie versmelt met een eigenzinnige mix van poptunes, klassieke thema's en dromerige psychedelica. De balans tussen het akoestische ambacht van viool en gitaar en de eigentijdse, elektronische midi-klanken zorgt voor een prikkelende dynamiek. De klankkleuring van de verschillende vocalen, van klassiek tot pop, versterkt dit fascinerende contrast nog eens. Het resultaat is een sfeervol album met een diepe, bijna tastbare folksfeer; een eerbetoon aan de tijdloze kracht van poëzie, vertaald naar de klankkleuren van nu. (RtH) www.harkejan.nl/www.linekelever.nl

Ruud Voesten Ambrosia II

Zenecz Records 2025032 Drummer Ruud Voesten bracht drie jaar geleden zijn debuutalbum *Ambrosia I* uit. Dit was geïnspireerd op het eerste deel (Inferno) van Dantes *Goddelijke komedie*. Tijdens een residentie in Dantes geboortestad Florence schreef Voesten tien nieuwe stukken over het tweede deel (Purgatorio) van dit werk. Elke compositie is een op zichzelf staand universum van uitzonderlijk mooie jazzmuziek. Zo strijkt contrabassist Tijs Klaassen een grote solo begeleid door klarinetakkoorden van Wietse Voermans en Mo van der Does. Pianist Koen Schalkwijk neemt Klaassens zoektocht even meesterlijk over voordat het stuk bijna cynisch eindigt met verwijzingen naar The Beatles en Oostenrijkse volksmuziek. *Raw Beans* begint met een zich herhalende pianoklank waarover zich een haast klassieke (Ives) klarinetsolo ontvouwt. *Klatergoud* verrast weer met een minimal music-achtige synthesizerinleiding. *Luchtig* begint met smakkende geluiden van de blazers die overgaan in een imponerende piano-drum-solo. Het meest indrukwekkend is *Best at Marshmallow Test*: een sfeervol spookachtig improviseren in de laagste registers. *Ambrosia II* gaat je zeker ontv(ro)eren. (MK) ruudvoesten.nl

The New Conrad Miller Trio *Night Dreamer* Isolde Records Het album *Night Dreamer* van The New Conrad Miller Trio is een absolute aanrader voor wie zoekt naar dat authentieke, stijlvolle jazznightclubgevoel. De klassieke bezetting van drums, piano en bas creëert een geluid dat staat als een huis: warm, verfijnd en technisch van een indrukwekkend hoog niveau. Bezetting: Coen Molenaar, piano, Mark Eshuis, drums, en David de Marez Oyens op contrabas. Hoewel dit album geen extra's nodig heeft om te boeien, is het nummer *Winter Time* met vocals van Deborah J. Carter een welkome aanvulling op de verder instrumentale muziek. Wat dit album onderscheidt, is de balans. Waar jazz soms wispelturig of ontoegankelijk kan zijn, blijft The New Conrad Miller Trio hier heel aangenaam en behapbaar, zonder aan diepgang te verliezen. Het is muziek die je meeneemt naar een chique lounge in New York of LA. *Night Dreamer* is de perfecte soundtrack voor een late avond; een album dat bewijst dat topkwaliteit jazz en luisterplezier hand in hand gaan. Een heerlijk klinkend meesterwerk van subtiele klasse. (RtH) conradmillertrio.com

Je speelt, componeert of produceert, en soms doe je alles tegelijk. De ene maand zit de agenda vol, de andere is hij leeg. Je werkt in loondienst, als zzp'er of allebei en onderhandelt over gages, checkt contracten en houdt je auteursrechten in de gaten. Het is de realiteit van menige muzikant.

tekst: Irene Frijters en Bianca Samethini

Juist voor muzikanten, die er nog veel te vaak alleen voor staan, is het goed nieuws dat de Kunstenbond een vernieuwde verenigingsstructuur doorvoert, waarvoor in 2025 alle besluiten zijn genomen. Dit jaar is een 'overgangsjaar', waarin de vernieuwing begint en veranderingen worden voorbereid, om vanaf 1 januari 2027 stevig te staan in de nieuwe structuur.

Wat er precies verandert en waarom dat in het voordeel van muzikanten is, lees je in dit artikel.

Collectieve belangenbehartiging: juist nu

De muzieksector van vandaag is niet die van twintig jaar geleden, daarbij is meer dan de helft van de werkenden in de creatieve en culturele sector tegenwoordig zelfstandig en zijn loopbanen hybride. Musici combineren lesgeven met optreden, componeren met produceren en een dienstverband met freelance klussen.

Tegelijkertijd staan tarieven onder druk, verschillen contracten per opdrachtgever en blijft sociale zekerheid voor veel zelfstandigen een kwetsbaar punt. En precies dat maakt collectieve belangen-

behartiging belangrijker dan ooit.

Een belangrijke voorwaarde voor meer impact is een hogere organisatiegraad binnen de culturele en creatieve sector, waar relatief weinig werkenden zijn aangesloten bij een vakbond. Want, hoe meer vakbondsleden, hoe sterker de onderhandelingspositie aan tafel bij cao-gesprekken, tariefafspraken (via ketentafels) en lobby voor betere regelgeving.

Directe invloed

Maar traditionele vakbondsstructuren sluiten niet altijd meer goed aan op de realiteit en de wensen en behoeften van leden. Leden willen inhoudelijke uitwisseling, concrete resultaten en directe invloed op thema's die hun werk en dagelijks leven raken, in plaats van via lange vergaderingen en bestuurslagen. Met de nieuwe verenigingsstructuur hoopt de Kunstenbond die kloof te dichten.

'Kortere lijnen, duidelijkere rollen en flexibelere samenwerkingsvormen zijn de kern van de vernieuwde structuur. Maar uiteindelijk gaat het erom dat leden zich kunnen organiseren op een manier die past bij hun dagelijkse praktijk en persoon.

Bijvoorbeeld rondom hun beroep, een specifiek thema of een urgente kwestie zoals sociale veiligheid', zegt Ronald Gijsbertsen, directeur van de Kunstenbond.

Flexibele groepsvormen

Ook voor muzikanten betekent de structuurverandering dat zij directere invloed hebben op beleid en onderhandelingen en meer ruimte voor vakinhoudelijke uitwisseling. Verder is er een aantal flexibele groepsvormen waaraan zij kunnen deelnemen, zonder lange verplichtingen.

En waar leden in de oude structuur moesten kiezen voor één vakgroep, richten zij nu eenvoudig nieuwe groepen op, kunnen ze deelnemen aan meerdere bondgroepen én daarover geïnformeerd worden. Leden kunnen zichzelf bovendien direct kandidaat stellen voor de ledenraad of het verenigingsbestuur, in plaats van via de voordracht van een vakgroep.

Heldere rollen

De ledenraad blijft ook in de nieuwe structuur het hoogste besluitvormende orgaan, dat strategie, begroting en prioriteiten vaststelt en het

verenigingsbestuur benoemt. Het verenigingsbestuur bewaakt op zijn beurt de koers van de vereniging en houdt toezicht, terwijl de directie en werkorganisatie zorgen voor uitvoering: onderhandelingen, lobby en ondersteuning van leden. De heldere rollen binnen de nieuwe structuur zorgen voor snelheid, transparantie en effectiviteit.

Actieve participatie

Daarbij is het doel ook veel meer leden de mogelijkheid te geven actief te worden voor de vakbond. Bijvoorbeeld in een bestuursfunctie, als vertegenwoordiger, lid van een onderhandelingsdelegatie, trainer of ambassadeur.

Kunstenbond-directeur Ronald Gijsbertsen: 'De nieuwe structuur geeft ruimte om samen met leden te werken aan concrete activiteiten die de beroepspraktijk versterken. Dat maakt de bond relevanter én effectiever.'

Bondgroepen

Een voorbeeld van flexibele groepsvormen zijn de zogenoemde bondgroepen, community's van leden die zich organiseren rond een beroep of werkpraktijk. Ze zijn een directe schakel tussen de beroepspraktijk en de vakbond. Zo kunnen muzikanten zich in een bondgroep verbinden met collega's die dezelfde realiteit delen. Orkestmusici met orkestmusici. Zelfstandige makers met zelfstandige makers. Docenten met docenten.

In bondgroepen draait het om het

versterken van de beroepspraktijk van vakgenoten of bijvoorbeeld leeftijdsgenoten, maar ook om het inspireren van elkaar.

Leden kunnen vorm geven aan eigen activiteiten, passend binnen de strategie van de Kunstenbond, en gericht op het delen en verdiepen van kennis, werven en binden van leden en tips om de zakelijke kant rond werk en inkomen te versterken.

De vakgroep Muziek

De vakgroep Muziek blijft bestaan als herkenbare bondgroep. Leden van deze vakgroep kunnen zich nu eenvoudiger ook organiseren als deelgroep of lid worden van een andere bondgroep, zoals Kunsteducatie of Theater en Dans.

Projectgroepen

Naast bondgroepen bestaan er in de nieuwe structuur ook projectgroepen. Deze groepen zijn tijdelijk en thematisch en buigen zich over onderwerpen die nú spelen, zoals artificial intelligence, auteursrechten, grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer, een duurzame loopbaan of

voldoende oefenruimtes in steden.

Een projectgroep wordt opgericht rond zo'n actueel vraagstuk en werkt toe naar een concreet resultaat, bijvoorbeeld een advies, een lobbyvoorstel of een onderhandelingsinzet. Als het resultaat is behaald, stopt de projectgroep.

Projectgroepen geven de Kunstenbond meer wendbaarheid. Ze zorgen ervoor dat er sneller gereageerd kan worden op ontwikkelingen in de cultuursector, omdat er door de flexibele groepsvorm geen vaste overlegcyclus is.

Toon initiatief

Met de vernieuwde verenigingsstructuur wil de Kunstenbond als vakbond beter aansluiten bij de realiteit van het muziekveld anno nu: flexibel, hybride, snel veranderend.

Toch zijn het de leden die de échte verandering realiseren. Daarvoor hebben zij binnen de nieuwe structuur meer mogelijkheden. Tegelijkertijd vraagt dat van hen dat ze initiatief tonen en hun stem laten horen. Want een vereniging is zo sterk als haar actieve leden!

De nieuwe structuur in het kort

- **Wervender en herkenbaarder voor alle werkenden in de sector**
- **Minder bestuurlijke lagen**
- **Meer directe invloed voor leden**
- **Bondgroepen per beroep of werkpraktijk**
- **Tijdelijke projectgroepen rond actuele thema's**
- **Snellere besluitvorming en kortere lijnen**

Nieuwe verenigingsstructuur Kunstenbond

Wat betekent het voor muzikanten?

Producers raken Dra Smit en Erwin Angad-Gaur gaven de afgelopen vijftig jaar – onder meer in deze rubriek – voorlichting over muziekproducties. Bijvoorbeeld over opnametechniek, rechten, contractvormen en exploitatie. Leden van Ntb/Kunstenbond en VCTN kunnen raken Dra op maandag en dinsdag benaderen met al hun vragen op dit gebied. Veel van die vragen keren steeds terug. Een aantal daarvan beantwoorden wij daarom in *Muziekwereld*.

Eerste Hulp Bij Opnamen

Vraag: Hoe pitch je je release succesvol bij Spotify?

Een onderwerp dat de laatste jaren vaak langskomt: hoe vergroot je de kans dat je nieuwe release wordt opgepikt door Spotify? Spotify's editorial playlists zijn een belangrijke bron van streams voor succesvolle releases. Ook independent artiesten en kleine labels kunnen een release pitchten.

Wat is een Spotify-pitch?

Via Spotify for Artists kun je één aankomende track per release voorstellen aan de redactie van Spotify. Wordt je track geselecteerd, dan kan deze in een redactionele playlist terecht komen. Dat kan een groot verschil maken in bereik en streams.

Belangrijk: je moet je track pitchten vóór de releasedatum en nadat je distributeur de release heeft aangeleverd. Aangeraden wordt minimaal twee weken voor releasedatum te pitchten. Lever dus minimaal enkele weken van tevoren aan.

Waar let Spotify op?

Bij het pitchten vul je op de website een formulier in met informatie over:

- genre en subgenre
- sfeer, tempo en instrumentatie
- taal en land van herkomst
- het verhaal achter de release

Spotify gebruikt deze gegevens niet alleen voor redactionele selectie, maar ook voor algoritmes zoals Release Radar. Goede en nauwkeurige informatie vergroot dus altijd je zichtbaarheid.

Veelgemaakte fouten

- *Te laat aanleveren* – als je track al live staat, kun je niet meer pitchten.
- *Vage omschrijvingen* – 'gewoon pop' of 'voor iedereen' helpt niet. Wees specifiek.
- *Geen verhaal* – een korte context (tour, campagne, samenwerking, media-aandacht) maakt je release relevanter.

- *Oude release* – Spotify accepteert geen pitches voor nummers die al eerder op het platform uitgebracht werden, tenzij het een daadwerkelijk relevante nieuwe remix of een heropname betreft.
- *Onrealistische verwachtingen* – slechts een klein percentage wordt redactioneel geplaatst.

Wat werkt wél?

- Plan je release liefst minimaal 3-4 weken vooruit.
- Breng eerst nummers uit als single voorafgaand aan een eventuele ep- of albumrelease. Immers: nieuwe nummers en opnamen hebben prioriteit. De oude methode van het uitbrengen van een album en daarvan getrokken singles in de maanden daarna is niet meer van deze tijd.
- Zorg dat metadata en credits volledig en correct zijn.
- Beschrijf kort en concreet waarom deze release aandacht verdient.
- Zorg dat je artist page met je bio en foto's op orde is, maar laad ook een canvas op bij het nummer dat je wilt pitchten.
- Bouw ook buiten Spotify aan momentum: socials, pers, liveoptredens en fan-activatie tellen mee.

Meer dan alleen playlists

Zelfs zonder redactionele plaatsing heeft pitchten effect. Als je op tijd pitcht, komt je release automatisch in de Release Radar van je volgers. Dat is vaak de eerste en belangrijkste groep luisteraars. Daarnaast blijven je eigen activiteiten cruciaal. Streamingplatforms versterken bestaande interesse, ze creëren die zelden uit het niets.

Erwin Angad-Gaur

DE FAVORIETE COMPOSITIE VAN... ERWIN ANGAD-GAUR, AFSCHIEDNEMEND HOOFDREDACTEUR

'Mijn favoriete compositie... Tja, als hoofdredacteur van *Muziekwereld* viel me in deze rubriek altijd op dat mensen moeilijk konden kiezen. En laat ik die traditie dan maar voortzetten.

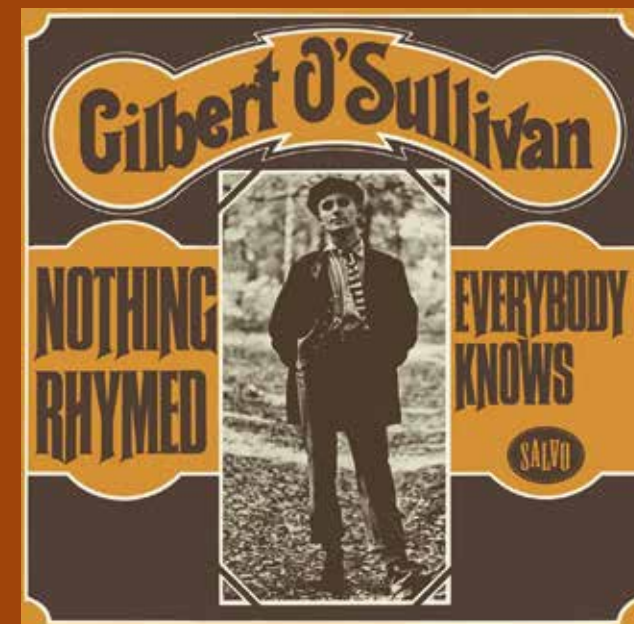
Ik ben zelf pop/rockcomponist en -tekstschrijver en denk daardoor eerder in liedjes dan in composities, dus in tekst én muziek, niet louter een van beide. Als ik een favoriete compositie zou moeten kiezen, zou ik in de klassieke hoek terecht komen, bij Beethoven of Bach, of misschien bij Gershwin of Bernstein. Maar omdat ik toch een "popjongen" ben denk ik dat liedjes bepalender voor mij zijn, ook in mijn eigen muziek.

Er zijn dan eigenlijk twee nummers die ik zou willen noemen: *Nothing Rhymed* van Gilbert O'Sullivan, en *Maybe I'm Amazed* van Paul McCartney. Allebei nummers waarbij tekst en muziek samen iets bereiken dat tekst of muziek alleen niet zou kunnen uitdrukken.

Gilbert O'Sullivan was eigenlijk de eerste popartiest met wie ik bewust kennismakte, omdat mijn moeder zijn album *Stranger in My Own Backyard* regelmatig draaide, naast platen van Shaffy en platen van mijn vader die meer in de richting gingen van Nat King Cole en Jim Reeves. *Nothing Rhymed* was een losse single van O'Sullivan, maar misschien een van de mooiste liedjes ooit geschreven. Met zijn soms

bijna merkwaardige houding van de kleine man die naar de grote wereld kijkt: met een gevoel van verwondering, met een heel eigen gevoel voor humor, met stille wanhoop. Het zinnetje "When I'm drinking my Bonaparte Shandy" bijvoorbeeld, dat veel mensen niet zal opvallen, een woordspeling op het werkelijk bestaande "Napoleon Brandy", staat in een lied dat klein leed verbindt met groot leed ("When I'm drinking my Bonaparte Shandy/ Eating more than enough apple pies/ Will I glance at my screen/ And see real human beings/ Starve to death right in front of my eyes"). De melodievoering, de muzikale en tekstuele ontwikkeling... Het is een prachtig nummer, maar moeilijk te verklaren. Zoals altijd. Het was Elvis Costello volgens mij die opmerkte dat praten over muziek hetzelfde is als dansen over architectuur.

Het andere nummer dat me vooral te binnen schiet is als gezegd *Maybe I'm Amazed*, van McCartneys eerste soloalbum. Een kleiner nummer in thema, de verbazing over de liefdesband in een relatie, de verbazing over zowel de blik en liefde van de ander als die van de persoon zelf. De verbazing over afhankelijkheid. Opnieuw, een nummer met een prachtige opbouw. En uiteindelijk niet uit te leggen. Het zijn niet de akkoorden, of specifieke woorden, het is het nummer zelf, de performance

en de opname. Het is het toeval dat het tot briljante kunst maakt. In het geval van *Maybe I'm Amazed* op ook nog een geweldig album, waar het

nummer als voorlaatste track feitelijk de rol van apotheose speelt – en zo onderdeel wordt van een groter geheel!

Erik Thijssen

Een vaak ondergewaardeerd recht

Ter bescherming van je erfenis

Een belangrijke verbetering die de aanscherping van het auteursrecht per 1 januari van dit jaar biedt is het eenvoudiger overerfbaar maken van persoonlijkheidsrechten. Maar wat zijn die rechten precies? En waarom zijn ze (meer en meer) van belang?

Door Erwin Angad-Gaur Illustratie: Robert Swart

Eerst even de basis: iedereen die een 'origineel werk van letterkunde, wetenschap of kunst' maakt of wil gebruiken, heeft in principe te maken met de Auteurswet. De maker van een werk, bijvoorbeeld de componist/tekstschrijver van een liedje, heeft het exclusieve recht dat werk openbaar te maken of te verveelvoudigen. Dit recht geldt tot zeventig jaar na de dood van de (langstlevende) maker.

Naast de exclusieve rechten op openbaarmaking (bijvoorbeeld het in het openbaar ten gehore brengen van een nummer) en verveelvoudiging (zoals het persen van een cd, of het verspreiden van bladmuziek) geeft de Auteurswet de maker een derde (minder bekend) exclusief recht: het persoonlijkheidsrecht. Het is voor het grootste deel niet overdraagbaar. Wat makers ook doen en welke contracten ze ook ondertekenen, ze behouden in principe altijd hun persoonlijkheidsrecht. Dit recht beschermt makers tegen ongewenste vervormingen van hun werk en geeft hun de mogelijkheid op te treden tegen publicatie van hun werk onder de naam van een ander,

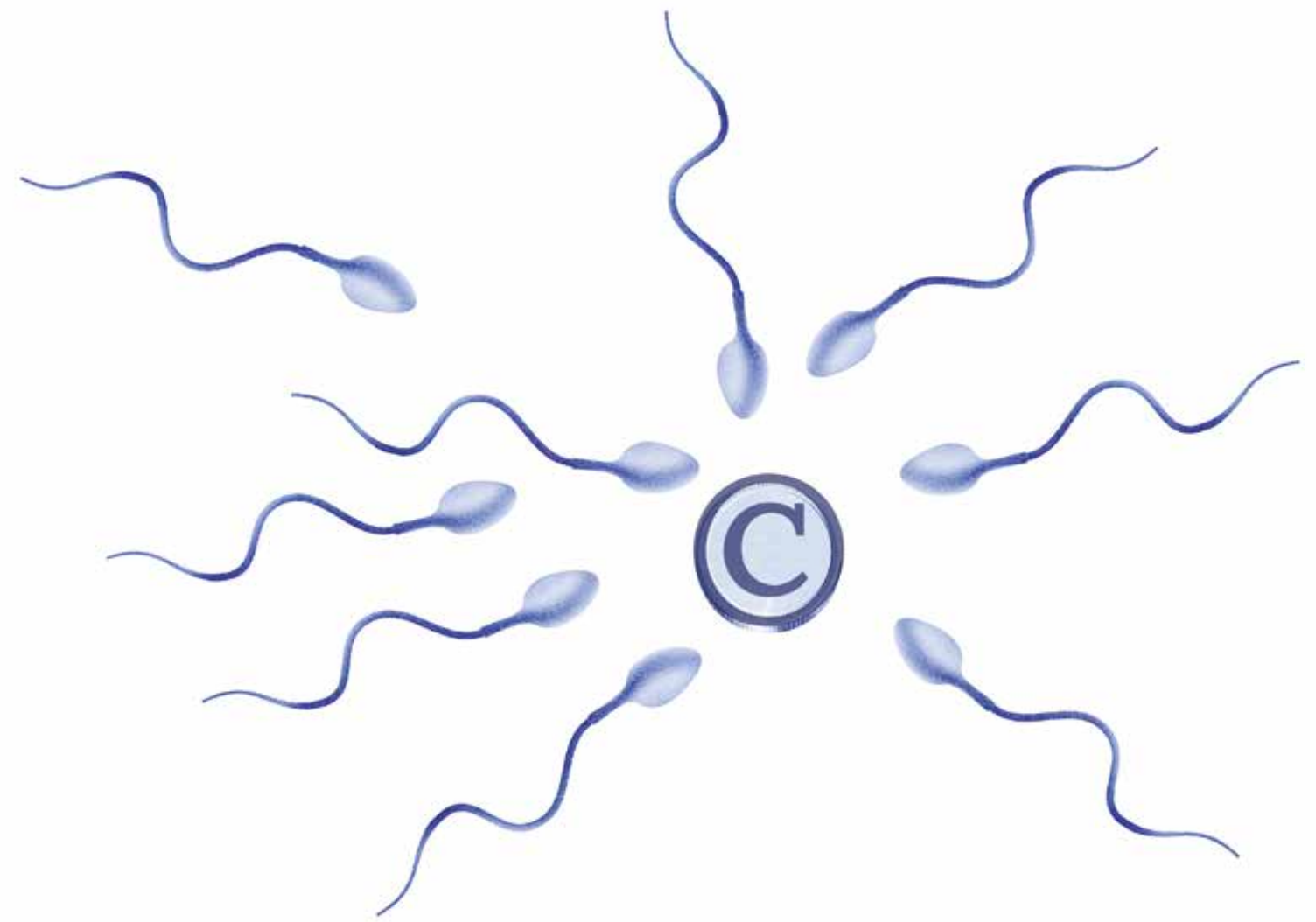
of publicatie van het werk onder een andere dan de originele titel. Aan het persoonlijkheidsrecht valt in principe niets te verdienen, het is niet verhandelbaar en is niet bedoeld om een vergoeding voor gebruik te claimen; het is alleen een bescherming van de goede naam van de maker. Toch is dit een steeds belangrijker uitgangspunt, zeker in de huidige tijd, waarin kopiëren en bewerken steeds eenvoudiger is geworden.

Ook de Wet op de naburige rechten geeft artiesten overigens een persoonlijkheidsrecht, maar biedt ruimere mogelijkheden om daarvan afstand te doen dan het auteursrecht. Alleen het recht op te treden tegen verminkingen en aantasting van de goede naam en faam van de uitvoerend kunstenaar blijft altijd geldig en is niet 'weg te tekenen'.

De clash van de Henken

Uiteraard is het aan een rechter om bij geschillen te oordelen of een bewerking 'de goede naam en faam van een maker' daadwerkelijk schaadt. Onlangs deed Henk Temming in een

geruchtmakende ruzie met Thomas van Groningen en zijn voormalige Goede Doel- collega Henk Westbroek een beroep op zijn persoonlijkheidsrechten om een bewerking van *Sinterklaas, wie kent hem niet* uit de roulatie te nemen. De publiciteit deed de carnavalsversie (*Carnaval, wie viert het niet*) waarschijnlijk meer goed dan kwaad, en het is niet helemaal duidelijk of Temming bij een rechter zijn gelijk zou hebben gekregen. Vooralsnog kwam het niet tot een rechtszaak. Temming stelde in interviews dat hij vooral verontwaardigd was dat hem niets gevraagd was en men normaal gesproken vooraf contact heeft en wel tot iets (lees: een deal?) komt. Een quote die, afhankelijk van de interpretatie van zijn daadwerkelijke uitspraak, tegen hem zou kunnen werken in een rechtszaak. Daarnaast zou relevant zijn welke bewerkingen van zijn werk hij eerder *wel* goedkeurde om te kunnen beoordelen of deze bewerking inderdaad schade doet aan zijn reputatie. Mocht het alsnog tot een zaak voor de rechter komen, dan kan het interessante jurisprudentie opleveren, omdat in

Nederland niet heel vaak in publieke zaken beroep op het persoonlijkheidsrecht is gedaan.

In 1992 traden de erven van componist Orff succesvol op tegen een houseversie van 'O Fortuna' uit de *Carmina Burana*. De Amsterdamse rechtbank verbood verdere verspreiding ervan. Ook deden meerdere artiesten internationaal een beroep op het recht om niet in politieke campagnes op te duiken van partijen of politici waarmee zij niet geassocieerd wilden worden.

Met de komst van diepfaketechnieken zal het recht aan belang toenemen. Het is daarom wenselijk om het ook op langere termijn niet te laten verdwijnen.

Wetswijziging

Tot voor kort was het persoonlijkheidsrecht alleen bij codicil overerfbaar. In normaal Nederlands: als niet expliciet, bijvoorbeeld bij testament, bepaald werd dat het persoonlijkheidsrecht overging op de erfgenaam, verdween het recht feitelijk bij de dood van de maker. Zelfs de eventuele tweede erfenis (dus de erfgenaam van de erfgenaam) moest worden vastgelegd om het recht niet te laten verdwijnen. Sinds de wetswijziging gaat het recht over op de bij testament aangewezen persoon '[...] en bij gebreke van dien [op] zijn nabestaanden'. Dit geldt zowel in het auteursrecht als in de Wet op de naburige rechten. De wet heeft onmiddellijke werking.

Ook nabestaanden van al eerder

Met de komst van diepfaketechnieken zal het persoonlijkheidsrecht aan belang toenemen

overleden makers kunnen – zolang het werk nog beschermd is, dus tot maximaal zeventig jaar na de dood van de langstlevende maker – de persoonlijkheidsrechten alsnog uitoefenen. Weliswaar niet tegen inbreuken die volledig vóór 1 januari 2026 hebben plaatsgevonden, maar wel tegen voortdurende of nieuwe inbreuken na die datum. Een belangrijke stap voor een vaak ondergewaardeerd recht.

Lees meer over auteursrechten op auteursrechtuitleg.nl.

Michael Varekamp

VCTN heeft in januari trompettist, componist en programmeur Michael Varekamp benoemd tot bestuurslid van Buma Cultuur, als opvolger van Ben van den Dungen. Wij bedanken Ben hierbij nogmaals voor zijn inzet namens de sector en voor de VCTN. De benoeming wordt op 13 mei ter definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering van Buma. Michael Varekamp is al bijna veertig jaar actief in het muziekveld, als uitvoerend musicus, bandleider, componist en organisator. Naast zijn werk als artiest is hij betrokken bij tal van festivals, concertseries en multidisciplinaire projecten, vaak als initiator of artistiek leider. Daarmee beschikt hij over een breed netwerk en

ruime ervaring op het snijvlak van creatie, productie en programmering. Varekamp: 'Nederland is een smeltkroes waarin stijlen en invloeden samenkomen. Juist in deze tijd, waarin AI en commerciële druk toenemen, is het belangrijk om kwetsbare niches zoals jazz, geïmproviseerde muziek en world te blijven stimuleren. Zo kunnen we het aandeel van Nederlandse componisten versterken en ook nieuwe generaties kansen bieden. Toetreding tot het bestuur van Buma Cultuur zie ik als een mooie kans om daaraan bij te dragen.'

Ivo Schot en Susanne Alt
Ook binnen het VCTN-bestuur vonden dit jaar enkele tussentijdse wisselingen plaats. Ivo Schot en Susanne

Alt traden toe tot het bestuur. Zij volgen respectievelijk Ellister van der Molen op als secretaris/penningmeester en Maurits Fondse als gewoon bestuurslid. Uiteraard willen wij Ellister en Maurits hartelijk danken voor hun inzet in de afgelopen jaren.

Jaarvergadering

Op 23 juni organiseert de VCTN haar jaarvergadering. Locatie en tijd worden per e-mail en op de website nader bekendgemaakt.

Voorlopige agenda:

1. Opening en vaststellen definitieve agenda
 2. Notulen
 3. Verslag afgelopen periode/ jaarverslag
 4. Statutenwijziging VCTN
 5. Jaarrekening 2025
 6. Bestuursverkiezingen
 7. Rondvraag en sluiting
- Tijdens de vergadering zullen Ivo Schot en Susanne Alt worden voorgedragen voor definitieve benoeming in het VCTN-bestuur. Ook zal Will Maas afscheid nemen als voorzitter van de vereniging. Wij informeren de leden nader over kandidaten en de mogelijkheden tot kandidaatstelling.

Volg de VCTN ook op Instagram

Naast het account van Ntb en VCTN op X (voorheen: Twitter) en onze Facebookpagina, is de VCTN ook te vinden op Instagram, via [vctnntb](#). Volg ons voor nieuwtjes over de VCTN zelf, maar ook over alle andere ontwikkelingen rond het muzikauteursrecht en de auteursrechtwereld.

Mail ons uw BumaStemra-nummer!

Leden van de Kunstenbond die (ook) actief zijn als muziek-auteur zijn tevens lid van de VCTN.

Voor 'erkenning' van de VCTN vraagt BumaStemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met BumaStemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen. Hoe meer leden wij op deze wijze aantoonbaar kunnen representeren, hoe groter onze invloed! Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons daartoe hun 7-cijferige (!) BumaStemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een betere BumaStemra te steunen.

WAE WILL MAAS?

Deeltijds kunstonderwijs

Met de slogan 'Ieder kind verdient de kans om kunst & cultuur te ontdekken' voert de stichting Méér Muziek in de Klas een campagne om dansen en zingen en andere linkse hobby's ook bereikbaar te maken voor kinderen en jongeren die in armoede leven. Erevoorzitter én Hare Majesteit Koningin Máxima hield bij de opening van hetjarige ESNS-festival in Groningen een vlamdend betoog waarmee ze terecht de handen op elkaar kreeg.

Ik maak zelf nu zo'n vijftig jaar muziek, dankzij mijn ouders, die zo lief waren mij naar de muziekschool te sturen. Ik mocht zelf kiezen welk instrument, hoewel ik eerst een jaar blokfluit moest spelen. Dat was vroeger kennelijk een soort test: als je dat volhield had je bewezen over voldoende geduld en zelfdiscipline te beschikken. Wanneer je die horde had genomen mocht je wél een mooi instrument kiezen. De enige manier waarop dat gefinancierd kon worden, was dat de gemeente waar ik destijds woonde een beetje subsidie betaalde aan de muziekschool. Anders was het voor meneer en mevrouw Maas niet mogelijk geweest hun kinderen op muziekles te doen.

Die subsidies zijn sinds het tijdperk Halbe Zijlstra zo goed als verdwenen, in de meeste gemeentes van Nederland is er geen gesubsidieerd muziekonderwijs meer. Muziekonderwijs kost een ouder rond de € 1000,00 per jaar per kind. Wanneer je in armoede leeft is dat inderdaad niet te betalen. Sterker nog, ook voor mensen die boven de armoedegrens zitten is het vaak onhaalbaar. Kortom: als Will Maas vijfendertig jaar later geboren was, dan was Will Maas niet naar de muziekschool gegaan, en ook niet naar het conservatorium. Dan was Will Maas geen professioneel muzikant geworden en was er nooit een 'Wat Will Maas?'-column geweest.

Gelukkig is er Méér Muziek in de Klas! Alle kinderen van Nederland mogen twee keer op een djembé slaan, en daarna nog een keer op een toeter blazen. Helaas is van structureel muziekonderwijs waarbij elke week een vakdocent zich gepassioneerd en didactisch onderbouwd met iemands ontwikkeling bezighoudt geen sprake meer. Geen diepgang, maar oppervlakkig even ruiken aan een muziekinstrument.

Hoe anders hebben de Belgen dat geregeld. Daar heb je deeltijds kunstonderwijs (dko). Met tarieven die ook voor mensen met de smalle beurs te betalen zijn. Wekelijks meerdere keren les in muziek of een andere kunstvorm. En dat allemaal dankzij subsidie. Er komt weer een grote humuslaag met talenten, zij die niet doorstromen naar het kunstvakonderwijs zijn wel degenen die de kaartjes kopen van mooie culturele voorstellingen met diepgang, studenten die afstuderen aan de vakopleidingen kunnen een baan krijgen in het dko: alleen maar voordelen. Een lichtend voorbeeld voor ons land en dat zeg ik niet vaak over onze zuiderburen, maar in dit geval wel!

Ik zou de stichting Méér Muziek in de Klas willen oproepen het momentum dat ze hebben te gebruiken om de regering aan te sporen het Belgische voorbeeld van deeltijds kunstonderwijs te volgen. Met het aantreden van het nieuwe kabinet en juist ook een D66-premier zou je namelijk hopen dat er eindelijk ruimte komt voor verandering in het cultuurbeleid. Ik heb het in het coalitieakkoord niet echt kunnen vinden, maar onder druk van de oppositie moet het lukken: deeltijds kunstonderwijs!

Will Maas is muzikant, componist, docent en voorzitter van Kunstenbonds vakgroep Muziek/Ntb en VCTN

Denk mee over veranderingen

Jouw stem is nodig

tekst: Karin Boelhauer

In dit nummer van *Muziekwereld* rond het thema verandering roept Kunstenbond-medewerker Karin Boelhauer opnieuw op tot persoonlijke actie. Als we verbeteringen willen in onze sector, kunnen we daar ook zelf aan bijdragen.

*Change,
Changes,
The Times They Are a...*

Het zijn maar een paar songs over verandering. Beetje pretentiefus misschien om hier woorden van Taylor Swift, David Bowie en Bob Dylan te gebruiken, maar toch. In de muziek zien we geen gebrek aan ambitie om dingen te veranderen.

Ook in veel ontmoetingen met leden van de Kunstenbond klinkt de wens tot verandering door, in veel gevallen zijn het hartenkreten of noodkreten, soms klinken ze verzuchtend, soms berustend.

Vaak gaat het over de volgende drie onderwerpen.

Sociale veiligheid

Veel verdriet, verontwaardiging en woede kwamen los na onder andere uitzendingen van *BOOS* over *The Voice* en *Pointer* over de conservatoria en de klassieke muziek. Onderzoeken werden uitgevoerd, rapporten verschenen, Mores is opgericht en Taskforce GO! lanceert de campagne 'Ik zet de toon'. Check taskforcego.nl voor gedragscode, tools en trainingen! De resultaten van nieuw onderzoek verwachten we tegen de zomer. De verandering die we willen zien is dat we allemaal veilig kunnen werken in de muziek.

Oproep: zet de toon! Kijk rond in jouw dagelijkse werkwijze en doe wat jij kunt doen. Spreek mensen aan als ze te ver gaan.

Fair pay

Professioneel gemaakt hoort professioneel betaald te worden. Om een variëteit aan redenen krijgt een professional in de muziek nog altijd niet vanzelfsprekend een eerlijke beloning. In de afgelopen jaren schreven we hier vaak over nieuwe tarievenrichtlijnen voor popmusici, musici in de klassieke muziek en muziekdocenten. Deze richtlijnen bestaan al een tijdje en het gebruik ervan is vaak ook voorwaarde voor subsidie. Toch worden ze nog te weinig ingezet in onderhandelingen tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

Oproep: ken je tarief!

Verdiep je – vóór je gaat onderhandelen – in de tarievenrichtlijn. Maak jezelf wijzer, én je opdrachtgever!

Politiek

Het nieuwe regeerakkoord toont behalve enkele vriendelijke woorden geen ambitie voor de culturele sector, investeren is er niet bij. Het belang van de gemeentepolitiek voor de culturele sector kan ik niet genoeg benadrukken. De samenstelling van een gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders speelt een grote rol bij investeringen in kunst en cultuur in jouw gemeente. Zij bepalen wat het Centrum voor de Kunsten, de muziekschool, het (pop)podium kunnen betekenen voor de inwoners. De gemeentebegroting toont de werkelijke waardering van de lokale politiek voor kunst en cultuur.

Oproep: vertel lokale politici wat jij wilt op het gebied van kunst en cultuur. Vraag hun te blijven investeren in cultuureducatie en programmering voor zalen.

Wat de Kunstenbond doet

Wij werken intensief aan de noodzakelijke verbeteringen. We onderhouden jaarlijks de nieuwe tarievenrichtlijnen, we onderhandelen voor betere cao's, we spreken werkgevers aan op hun wettelijke (!) taak te zorgen voor een veilige werkomgeving. We lobbyen voor verankering van kunsteducatie in de wet, we adviseren jou als lid, maar ook opdrachtgevers en overheden om de wereld van muziek beter te maken. Zodat iedereen veilig én met een goed inkomen het werk met passie kan blijven doen.

Tot slot

Veranderen vinden we vaak niet zo leuk, behalve als het ons goed uitkomt, of wanneer we zelf aan het stuur zitten. Niet als anderen ons willen veranderen. Denk daarom mee hoe je in jouw organisatie(s) mee kunt sturen, bijvoorbeeld via een zetel in de Ondernemingsraad of Personeelsvertegenwoordiging, of via een politieke partij. Jouw stem is nodig!

Karin Boelhauer is belangenbehartiger Kunsteducatie & Muziek bij de Kunstenbond. Vragen naar aanleiding van deze oproepen? Neem gerust contact op met karinboelhauer@kunstenbond.nl.

sena

Nieuwe muziek uitbrengen?

Wij zijn trots op de Nederlandse muzieksector en zijn muzikanten en producenten. Met de kracht van muziek weten zij mensen te vermaken, te inspireren en te raken. Daarom stimuleren wij het maken van nieuwe muziek met het Sena Muziekproductiefonds. Wil je nieuwe muziek uitbrengen, maar mis je de financiële middelen? Dan is dit fonds iets voor jou. Het kan je net dat ene duwtje in de rug geven dat nodig is voor de volgende stap in jouw muzikale loopbaan.

sena.nl/muziekproductiefonds

1919

1929

1936

1940

1941

1941

1948

1955

1956

1963

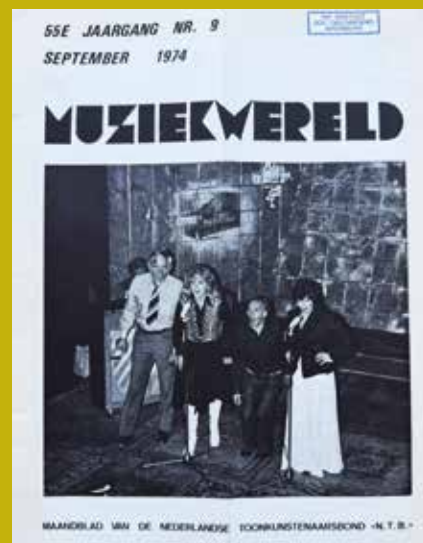
1963

1971

1972

1974

1975

1976

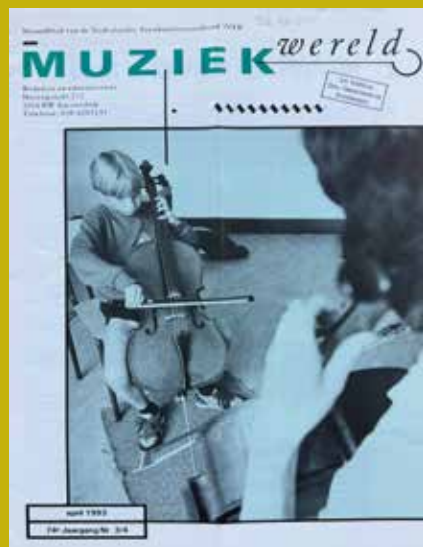
1984

1988

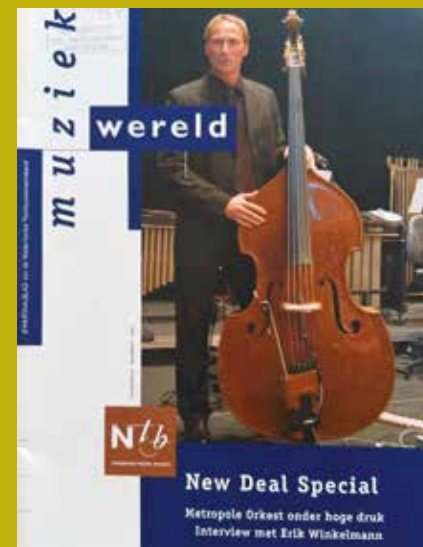
1990

1993

1997

2006

2007

2008

2008

2011

2012

2013

2014

2015

2017

2018

2019

2022

2023

2025

Overzicht van spraakmakende rechtszaken uit 2025

tekst: Bjorn Schipper

Traditiegetrouw bespreekt entertainmentadvocaat Bjorn Schipper in de eerste editie van de nieuwe jaargang van *Muziekwereld* een aantal opvallende aan muziek gerelateerde rechterlijke uitspraken uit het voorgaande jaar.

Hoger beroep Mr. Probz

Op 21 januari 2025 wees het gerechtshof in Amsterdam¹ een tussenarrest in de zaak tussen Mr. Probz en Sony Music Entertainment Netherlands over de exploitatie en de financiële afrekening van de hit *Waves*. Het gerechtshof sluit zich aan bij het eerdere oordeel van de rechtbank dat partijen destijds met het sluiten van een schikkingsovereenkomst een definitieve regeling hebben getroffen en daar later niet meer op terug kunnen komen. Het hof oordeelt verder dat nu Sony een aandelenbelang van minimaal 20% in de onderneming van online videodienst Vevo bezit en tevens de CFO van dat bedrijf heeft aangesteld, Vevo als een *local affiliate* van Sony moet worden gezien. Dat heeft gevolgen voor de berekening van de aan Mr. Probz toekomende royalty's voor digitale exploitatie in de vorm van videoclip. Die moeten volgens het contract met Mr. Probz op basis van 'at source' worden berekend, vrij vertaald: op basis van inkomsten van de eerste bron (hier: Vevo). Sony had daarmee voor de berekening van de royalty's van Mr. Probz geen inhoudingen van Vevo mogen toepassen op de inkomsten die via deze online videodienst worden ontvangen.

Mojo/PACE

Op 5 maart 2025 wees de rechtbank in Den Haag² een interessant vonnis in een door PACE Rights Management tegen concertpromotor Mojo aangespannen rechtszaak. Die zaak gaat over de vraag of PACE in Nederland – naast Buma – namens de door haar vertegenwoordigde muzik auteurs hun muzik auteursrechten mag incasseren. De rechter beantwoordt deze vraag ontkennend. Buma heeft tot op heden als enige partij op grond van artikel 30a Auteurswet van onze minister van Justitie een vergunning gekregen voor het collectief beheren van muzik auteursrechten. Het Britse PACE beschikt niet over zo'n vergunning en mag dus niet zomaar in Nederland namens door haar vertegenwoordigde muzik auteurs muzik auteursrechten incasseren voor het gebruik van hun muziek tijdens door Mojo georganiseerde concerten. Het wettelijk verbod om op die manier zonder ministeriële vergunning te bemiddelen in het kader van het collectief beheer van muzik auteursrechten geldt volgens de rechter niet alleen voor collectieve beheersorganisaties (cbo's) en onafhankelijke beheersorganisaties (obo's), maar ook voor meer private bedrijfsmatige bemiddelaars zoals PACE.

Nationaal Orkest van België

Op 6 maart 2025 deed de hoogste Europese rechter³ een belangrijke uitspraak in een langlopende zaak. Het betreft de rechtmatigheid van de bij Koninklijk Besluit van de Belgische Staat vastgelegde verplichting voor leden van het Nationaal Orkest van België (NOB) om hun naburige rechten aan het orkest over te dragen. De Europese rechter oordeelt dat zo'n wettelijke verplichting tot rechtenoverdracht strijdig is met het Unierecht. De vraag is welke gevolgen deze uitspraak zal hebben voor het fictief makerschap van de werkgever en opdrachtgever zoals wij dat in onze Auteurswet geregeld

hebben. Deze wettelijke regelingen bepalen dat de auteursrechten op creaties van werknemers en opdrachtnemers automatisch aan de werkgever of opdrachtgever toekomen. De werkgever of opdrachtgever wordt dan volgens de Auteurswet als de (fictieve) maker gezien. De uitspraak in de zaak van het NOB zou gevolgen voor werknemer- en opdrachtmuziek kunnen hebben.

Fingerprinting bij vaststelling Buma-repertoire

Op 21 maart 2025 weigerde de voorzieningenrechter van de rechtbank in Amsterdam⁴ een door festivalorganisator ID&T gevraagde voorlopige maatregel in een zaak tegen Buma. De discussie draait in de kern om de toepassing van zogeheten Monitor Recognition Technology – ook wel *fingerprinting* genoemd – en de daarmee te genereren data van door de dj's gedraaide muziek voor de bepaling van het aandeel Buma-repertoire op dance events en het daarmee corresponderende Buma-tarief. Buma hanteert aan de hand van drie vaste staffels voor het gebruik van haar repertoire – in de vorm van aandelen van ten hoogste 1/3, vanaf 1/3 tot ten hoogste 2/3, en vanaf 2/3 – tarieven van respectievelijk 3%, 5% of 7% van de recette van het betreffende muzikevenement. Inzet van fingerprintingtechniek zoals bijvoorbeeld in de vorm van de hard- en software van DJ Monitor leidt tot nauwkeurige vaststelling van het aandeel Buma-repertoire. Veel nauwkeuriger dan de door Buma gehanteerde staffels gebaseerd op de vaste aandelen van 1/3. Het streven naar het inzetten van een zo nauwkeurig mogelijke methode volgt ook uit de uitspraak van de Europese rechter in een eerdere Belgische zaak over Tomorrowland.⁵ ID&T verzocht de rechter in lijn met dat nauwkeurigheidsstreven Buma te verplichten voortaan af te rekenen op basis van het daadwerkelijke gebruik van haar repertoire zoals vastgesteld met behulp van fingerprintingtechniek. Door niet van haar drie vaste staffels af te willen stappen, maakt Buma als monopolist op de markt van het collectief beheer van muzik auteursrechten volgens ID&T misbruik van haar machtspositie. De voorzieningenrechter is het hier niet mee eens en oordeelt dat in kort geding niet vastgesteld kan worden wat precies de impact zal zijn van het loslaten van de drie staffels van het Buma-tarief. Eigenlijk zegt de rech-

ter hiermee dat de partijen deze discussie beter in een bodemprocedure kunnen beslechten.

Kraftwerk en pastiche

Al meer dan een kwarteeuw strijden Kraftwerk en de Duitse producers Pelham en Haas over het gebruik van een sound sample van een drumbeat van twee seconden. Deze zaak ligt nu voor de tweede keer bij de hoogste Europese rechter, dit keer naar aanleiding van uitlegfragen van de Duitse rechter over toepassing van de pastiche-exceptie.⁶ Uit de eerste uitspraak⁷ van de Europese rechter volgt dat voor gebruik van een sound sample geen toestemming van de fonogrammenproducent (master owner) nodig is als de sound sample niet voor het menselijk oor herkenbaar is of kan worden beschouwd als een klankcitaat dat is bedoeld om een dialoog met de oorspronkelijke muziekopname aan te gaan. Op 17 juni 2025 concludeerde advocaat-generaal Emiliou van het Europese Hof van Justitie dat de pastiche-exceptie niet als een breed vangnet kan dienen om allerlei vormen van creatief hergebruik van kunst te rechtvaardigen. Een sound sample zou volgens Emiliou alleen dan als een toegestane vorm van pastiche kunnen worden gezien als het gaat om een artistieke creatie die de esthetische taal van een bestaand muziekwerk oproept en zich daarvan voldoende onderscheidt en daarnaast bedoeld is om als imitatie te worden herkend. Het laatste woord is nu weer aan de Europese rechter.

Geen afdracht Sena voor eigen muziek in eigen restaurant

De kantonrechter in Gelderland deed op 30 juli 2025 uitspraak⁸ in een zaak tussen Sena en een exploitant van een restaurant. De kantonrechter oordeelt dat voor het afspelen van muziekopnamen die door de exploitant van het restaurant volledig zelf zijn gecomponeerd, geproduceerd en uitgevoerd, en die verder ook nergens online beschikbaar zijn gesteld, géén billijke vergoeding aan Sena verschuldigd is. Dergelijke eigen muziekopnamen zijn volgens de kantonrechter namelijk geen voor commerciële doeleinden uitgebrachte fonogrammen.

Ronnie Flex verliest hoger beroep

Op 5 augustus 2025 bevestigde het gerechtshof in Amsterdam⁹ in grote lijnen het eerdere oordeel van de rechtbank in de door artiest Ronnie Flex aangespannen rechtszaak tegen platenlabel Top Notch. Volgens het gerechtshof was het voor de artiest bij het tekenen van zijn contract voldoende duidelijk dat het label aanspraak kon maken op vier (optionele) albums. Dat op voorhand niet precies vaststond op welke datum de overeenkomst eindigde – namelijk achttien maanden na release van het laatste van de vier albums – maakt volgens het gerechtshof niet dat de artiest een verkeerde voorstelling heeft gehad toen hij zijn contract tekende of dat Top Notch, mede gelet op de onervarenheid van de artiest op dat moment, misbruik van omstandigheden heeft gemaakt. Het gerechtshof acht de looptijd van de overeenkomst voldoende duidelijk en niet onredelijk lang of onredelijk bezwarend. De door Ronnie Flex ingeroepen vernietiging van de overeenkomst met Top Notch strandt daarmee ook in hoger beroep. Het gerechtshof stelt zelf de feitelijke einddatum van de overeenkomst vast omdat de partijen twistten over de vraag welke albums van Ronnie Flex nu precies als het derde en vierde album onder de overeenkomst moeten worden aangemerkt.

Billijke vergoeding commerciële radiostations

De rechtbank in Den Haag stelt bij vonnis van 3 september 2025¹⁰ de billijke vergoeding vast in een door Sena tegen commerciële radiostations aangespannen bodemprocedure. De rechtbank baseert zich daarbij volledig op het in het kader van de procedure door de Geschillencommissie opgestelde deskundigenrapport. Volgens de rechtbank kan alleen op basis van zwaarwegende en overtuigend onderbouwde argumenten van de bevindingen van de Geschillencommissie worden afgeweken. De pas na kennisneming van het deskundigenrapport door de commerciële radiozenders geuite bezwaren met betrekking tot deskundigheid, onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de Geschillencommissie, acht de rechtbank te laat en worden verworpen. De billijke vergoeding wordt vastgesteld op 10% bij 100% beschermd muziekgebruik, te berekenen op basis van dezelfde

grondslag als die Buma in haar modelovereenkomst hanteert, te weten de bruto-inkomsten met een kostenaftrek van maximaal 25%.

Bob Vylan in Doornroosje

De voorzieningenrechter in Gelderland moest op 15 september 2025¹¹ in een kort geding met turbospoed oordelen over de vraag of het Britse punk-rap-duo Bob Vylan diezelfde avond in Doornroosje in Nijmegen mocht optreden. Het Centraal Joods Overleg (CJO) probeerde dit naar aanleiding van eerdere door de artiesten tijdens hun optreden in Paradiso gedane uitlatingen over de genocidale daden van het Israëliëse leger in Gaza te verbieden. De voorzieningenrechter oordeelt dat de omstandigheid dat de Joodse gemeenschap door de uitlatingen van Bob Vylan gekwetst, geschokt en/of verontrust zou kunnen zijn, niet maakt dat deze strafbaar of onrechtmatig zijn. Doornroosje heeft zich terecht op het censuurverbod beroepen.

Transparantieplichting Buma en Stemra

Op 14 oktober 2025 heeft het gerechtshof¹² een knoop doorgehakt over de vraag of Buma en Stemra verplicht zijn om hun meest recente met andere SVOD-aanbieders (o.a. Apple en Netflix) gesloten licentieovereenkomst aan Disney te verstrekken. Volgens Disney schenden Buma en Stemra de op hen rustende trans-

parantieplichting door te weigeren deze informatie te delen. Disney wilde met haar informatieverzoek kunnen controleren of Buma en Stemra zich objectief en niet-discriminatoir gedragen bij de onderhandelingen over de licentievergoeding voor muziekgebruik op Disney+, bijvoorbeeld waar het kortingen op tarieven betreft. Het gerechtshof is het eens met Disney en gaat Buma en Stemra bevelen delen van de verzochte informatie aan Disney te verstrekken.

Artiesten vs. Universal Music

Op 22 oktober 2025 oordeelt de rechtbank in Amsterdam dat Universal Music de artiesten Henk Westbroek, Arriën Molema en Marinus de Goederen geen hogere royalty's voor streaming van hun muziekopnamen hoeft te betalen. Zij waren naar de rechter gestapt uit onvrede met contracten die werden opgesteld toen streaming nog niet of nauwelijks bestond. Al eerder stond ik in *Muziekwereld* stil bij de drie vonnissen.¹³ De rechtbank oordeelde tevens dat Arriën Molema en Marinus de Goederen niet de fonogrammenproducent van hun albums zijn en dat Marinus de Goederen zijn artiestenovereenkomst niet rechtsgeldig heeft opgezegd.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Plus One Legal in Amsterdam

1. Hof Amsterdam 25 januari 2025, ECLI:NL:GHAMS:2025:122 (*Left Lane/Sony*).
2. Rb. Den Haag 5 maart 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:3336 (*PACE/Mojo, Buma*).
3. HvJ EU 6 maart 2025, zaak C-575/23 (*ONB*).
4. Vzr. Rb. Amsterdam 21 maart 2025, ECLI:NL:RBAMS:2025:1887 (*ID&T/Buma*).
5. HvJ EU 25 november 2020, zaak C-372/10 (*Weareone*).
6. Zie onder meer B.H.M. Schipper, 'Vervolg in de zaak Pelham. Sound sampling een vorm van pastiche?', *IER* 2024/34, p. 351-356.
7. Zie onder meer HvJ EU 29 juli 2019, zaak C-476/17, ECLI:EU:C:2019:624 ('*Metal auf Metal*').
8. Ktr. Rb. Gelderland 30 juli 2025, ECLI:NL:RBGEL:2025:6175 (*Sena/Restaurant*).
9. Hof Amsterdam 5 augustus 2025, ECLI:NL:GHAMS:2025:2089 (*Ronnie Flex/Top Notch*).
10. Rb. Den Haag 3 september 2025, IEF 22886 (*Sena/VCR*).
11. Vzr. Rb. Gelderland 15 september 2025, ECLI:NL:RBGEL:2025:8039 (*CJO/Doornroosje*).
12. Hof Amsterdam 14 oktober 2025, ECLI:NL:GHAMS:2025:2723 (*Disney/Buma/Stemra*).
13. Zie B.H.M. Schipper, 'Een koude kermis. Rechtbank Amsterdam wijst vorderingen van artiesten af', *Muziekwereld* 2025/4, p. 32-35.

Het cultuurstelsel piept en kraakt Genoeg te doen

Door Peter van den Bunder

Het kabinet-Jetten wil pal staan voor onafhankelijke journalistiek, veiligheid van journalisten en artistieke vrijheid. Deze stellingname uit het coalitieakkoord bindt D66, CDA en de VVD. Minister Letschert mag aan de slag met cultuur en media. En met de Kamer.

Na een succesvol optreden als informateur is Rianne Letschert benoemd als minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Op de dag van haar beëdiging sprak ze haar waardering en belangstelling uit voor cultuur. En nam ze een muzikaal mandaat in ontvangst, een gecomponeerde vertaling van het coalitieakkoord *Aan de slag*. Speciaal vervaardigd door de Componist der Nederlanden, Camiel Jansen, die daarbij samenwerkte met het Maat Saxophone Quartet en de zangeres Hanneke Last.

In de taakverdeling tussen de bewindspersonen is afgesproken dat de minister zowel media als cultuur gaat doen. Geen staatssecretaris dus, cultuur en media zijn direct aan tafel vertegenwoordigd in de ministerraad. Dat is goed. De financiële opdracht voor de minister is minder goed: 100 miljoen bezuinigen op de mediabegroting, geen investering in cultuur, maar er wordt niet bezuinigd. De VVD wilde 300 miljoen bezuinigen op cultuur en 400 miljoen op de publieke omroep.

Regeldruk

Belangrijker dan de financiële opdracht is de beleidsopgave. Minister Letschert mag aan de slag met de vormgeving van de nieuwe culturele basisinfrastructuur en met de hervorming van het omroepstelsel. Het cultuurstelsel piept en kraakt, de procedures zijn knellend, tijdrovend, bureaucratisch en

juridisch kwetsbaar, zoals vooral bij het Fonds Podiumkunsten duidelijk is geworden. De regeldruk moet minder, de financieringsstructuur moet worden herzien, waarbij instellingen én makers meer langjarige zekerheid krijgen. Er is oog voor regionale spreiding en extra aandacht voor talentontwikkeling, muziekscholen en het versterken van bibliotheken. Er komt een integraal mediabeleid, er wordt dus breder gedacht dan alleen aan omroepbeleid. De deur wordt opengezet naar samenwerking met commerciële partijen en coproducties. Dat wil de Tweede Kamer ook: samenwerking tussen NPO, omroepen en streamingdiensten zoals Netflix. Haast heeft de Tweede Kamer ook met de publieke omroep: voor 1 juni moet het wetsvoorstel voor de hervorming daarvan openbaar worden gemaakt. Pijnlijk is dat de omroep eerst moet bezuinigen, dat raakt programma's, en pas daarna bestuurlijk gaat hervormen. Een erfenis van het kabinet-Schoof die in stand blijft. Cultuur blijft een kerntaak voor de publieke omroep, maar ook kwetsbaar, want wat is cultuur? Die vraag proberen NPO en omroepen in overleg met de culturele sector te beantwoorden. En het maakt uit, de omroep is een belangrijk podium voor de sector.

Cultuuroorlog

De Tweede en de Eerste Kamer kunnen een grote rol spelen, het kabinet-Jetten is

afhankelijk van het parlement. Het kan ook zo uitpakken dat de minister veel ruimte krijgt omdat de oppositie verdeeld is. Het cultuurdebat in januari onttaarde net als het mediadebat in een cultuuroorlog waarin populisme hoogtij vierde. Dat gaf de minister de kans om onafhankelijk van moties en meerderheden toezeggingen te doen aan individuele Kamerleden. En dat deed de vertrekkende minister van Cultuur Gouke Moes volop. Bijkomend voordeel is dat er zo ook ruimte is voor de lobby, waar we als Kunstebond uiteraard op inspelen.

In de pijplijn

Ter voorbereiding op een nieuw cultuurstelsel wordt onderzoek gedaan naar geografische spreiding. De contouren van het cultuureducatiebeleid worden aan de Kamer voorgelegd. Er komt een kabinetsreactie op het advies van de Raad voor Cultuur over de financiering van cultuur.

In het najaar ontvangt de Kamer een brief over de stand van zaken rondom fair pay. Hiervan zijn de jonge makers integraal onderdeel. Over het Ierse experiment met het basisinkomen voor kunstenaars krijgt de Kamer een separate brief.

De minister gaat kijken naar het eventueel verbreden van de reikwijdte van PersVeilig, de vraag is of er ook niet een programma CultuurVeilig moet komen om artistieke vrijheid te ondersteunen op de momenten dat die onder druk staat. Want zonder vrije pers en vrije kunsten geen vrije democratie. Tot slot zit er een advies van de Raad voor Cultuur over de impact van AI op de culturele en creatieve sector aan te komen. De minister zal reageren met een brief over de laatste stand van zaken en vervolgstappen op het gebied van AI in de culturele en creatieve sector en EU-regelgeving hierover. Minister Letschert kan aan de slag.

Cultuur blijft een kerntaak voor de publieke omroep, maar ook kwetsbaar, want wat is cultuur?

Nederlands Fluit Genootschap
Vereniging voor fluitisten in Nederland en Vlaanderen

- Voor alle fluitisten: amateurs, studenten en beroepsfluitisten, docerend en uitvoerend
- 4x per jaar tijdschrift FLUIT
- Activiteiten voor fluitisten: Workshops, Masterclasses, Lezingen, Beurzen van fluiten en fluitmuziek
- Ledenkorting op cd's en NFG-activiteiten
- Nieuwe leden ontvangen een gratis NFG-cd

Informatie en aanmelden:
www.nfg-fluit.nl – info@nfg-fluit.nl

Nederlands Fluit Genootschap – Postbus 75830, 1070 AV Amsterdam

open source network
for the dutch world music industry

consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

Onder de leden

Dorine Schoon

Na een bier-en-pizza-avond bij de Kunstenbond werd Dorine Schoon boegbeeld van de strijd voor betere tarieven voor freelance musici. Ze zou al haar werk als hoboïste daardoor kwijtraken. Wel verdient ze nu meer dan op het podium.

Al op haar dertiende ging Dorine Schoon (1984) naar het conservatorium. Ze werd gevraagd voor concerten en opnames, werkte uiteindelijk fulltime als freelance hoboïste bij orkesten als het Rotterdams Filharmonisch Orkest, het Metropole Orkest en Het Balletorkest, en ze maakte muziektheater. Een droombaan voor velen.

Schoon genoot, maar goed betaald was het zeker niet. Vaak moest ze als freelancer zelfs genoeg nemen met slechts een onkostenvergoeding. Of ze werd gevraagd iets gratis te doen. Dat deed ze allemaal, omdat ze dacht dat het zo hoorde. 'Over tarieven was er nooit discussie, en dat terwijl we allemaal als zzp'er werkten. Het leek wel "graag of niet" en "voor jou tien anderen". Steeds vaker begon ik me af te vragen of dat wel zo was.'

'Nog erger dan ik dacht'

In 2018 ging het roer om. Ze was inmiddels 34, en kreeg van componist Reza Namavar op het hart gedrukt dat musici 'nooit, nooit, nooit gratis zouden

moeten werken'. Op Facebook begon ze, deels op zijn advies, een besloten groep waarin freelance musici hun ervaringen konden delen. 'Al snel bleek het allemaal nog erger te zijn dan ik dacht.' Tot die tijd durfde vrijwel niemand openlijk te zeggen wat er mis was in de muziekwereld. 'Als je opdrachtgever erachter kwam, kon je als musicus je werk kwijtraken, je liep het risico niet meer te worden gevraagd voor concerten. Maar in de Facebook-groep sprak iedereen vrijuit.' Schoon werd lid van de Kunstenbond, waar ze werd uitgenodigd om op een avond met bier en pizza te komen sparren over de problematiek. Daar ontstond het idee om vanuit de Facebook-groep het Platform voor Freelance Musici (PvFM) op te richten. Dit werd vooral mogelijk gemaakt met steun van de Ntb. Schoon zou met het platform de boer op gaan, voerde gesprekken met werk- en opdrachtgevers en werd meerdere keren gevraagd om in de Tweede Kamer haar verhaal te doen. Ook werd ze kaderlid van de Kunstenbond,

schoof ze aan bij cao-onderhandelingen, en... werd ze steeds minder gevraagd als freelance hoboïste.

'Daar heb ik heel veel verdriet over gehad', zegt ze enigszins weemoedig. 'Je steekt je nek uit en dan heb je een stuk minder werk als muzikant. Toch wist ik vooraf dat die kans erin zat.' Het ging mis nadat ze met steun van de Kunstenbond een rechtszaak was gestart tegen Het Balletorkest, een van haar vaste opdrachtgevers. 'Ik was het zat om na vijftien jaar freelancen bij hetzelfde orkest onzeker te zijn van werk, en wilde weleens weten wat een rechtbank zou zeggen over deze constructie die veel weg had van schijnzelfstandigheid.' De rechters gaven haar gelijk, maar na deze zaak zouden orkesten haar nooit meer vragen. 'Ik kan natuurlijk niet bewijzen dat dat te maken had met die rechtszaak, maar de timing was wel erg toevallig.'

Génant

Inmiddels zet Schoon zich fulltime in voor freelance musici en

andere creatieve professionals. Ze werkt onder andere voor Platform ACCT, neemt deel aan de Taskforce GO!, geeft interviews over de culturele arbeidsmarkt, coacht creatieve zzp'ers en geeft advies aan de Amsterdamse Kunstraad, het Fonds Podiumkunsten en andere culturele instellingen. Daarmee verdient ze meer dan ze ooit als hoboïst had kunnen verdienen. 'Dat is natuurlijk gênant. Kennelijk kan ik meer verdienen als adviseur dan als hoboïste, waar ik jaren voor heb gestudeerd en een carrière mee heb opgebouwd. Dat zou eigenlijk niet moeten kunnen.' Het Platform voor Freelance Musici heeft ze begin dit jaar opgeheven. 'We hebben veel bereikt als PvFM, maar musici moeten nu voor zichzelf gaan opkomen', zegt ze. Een eerlijke betaling is inmiddels een voorwaarde voor

het krijgen van subsidie. Wat een eerlijke betaling is, kun je uitrekenen met een tool die aan overlegtafels van Platform ACCT is ontwikkeld. Eerder noemde Schoon die tool in *Trouw* 'een van de mooiste dingen die we als sector hebben bereikt'. Nu roept ze musici op om die berekeningen ook daadwerkelijk te maken. 'Er zijn nog veel te veel musici die genoeg nemen met een slechte betaling. Die vrezen dat ze anders, net als ik, helemaal niet meer kunnen optreden. Daarmee verpesten ze het ook voor anderen. We zijn het normaal gaan vinden dat kunstenaars onderbetaald krijgen en ook dat ze zich kleinmaken en niet als groep samen optrekken.'

Solidair zijn

Dat ze nu bestuurslid is van de Kunstenbond en daarmee niet meer alleen opkomt voor musici maar voor alle kunstenaars, vindt ze 'best wel spannend'. Ze zegt bij de leden langs te willen gaan om hun verhalen te horen. Daarnaast wil ze vooral aan jongeren duidelijk maken wat het belang is van een vakbond. 'Door solidair te zijn en samen op te trekken kun je veel meer voor elkaar krijgen, vertel ik vaak als ik bij conservatoria kom spreken. Tegelijkertijd zullen we binnen de Kunstenbond op zoek gaan naar hoe we de vakbond anno 2026 vorm moeten geven zodat die ook voor de generaties na ons aantrekkelijk blijft.' Mist ze het leven van een professioneel hoboïste dan helemaal niet meer? 'Nee, eigenlijk niet',

foto: Minke Faber

zegt ze. 'Het reizen met meerdere instrumenten in je bagage, het keiharde werken, de onderbetaling, de onderlinge sfeer, de vele uitvoeringen van bijvoorbeeld de *Matthäus-Passion* in een nauwelijks verwarmde kerk rond Pasen... Ik zou het allemaal niet

meer willen, hoe mooi en eervol dat werk ook is! Natuurlijk speelt ze nog steeds hobo. 'Ik geef les en treed af en toe nog op. Binnenkort speel ik op een avond van Spinvis. Dat vind ik heel leuk. Hobo wordt vaak gezien als een heel klassiek instrument. Dat is

het ook. Maar ik heb ook altijd veel popmuziek en musicals gespeeld. Ik pleit voor meer hobo in muziek van nu, welk genre dan ook. En uiteraard wel goed betaald...'

Arend Hulshof

In goede en slechte tijden; blijf verzekerd!

Leden van de Kunstenbond kunnen diverse verzekeringen met korting afsluiten. Sommige verzekeringen zijn speciaal op maat gemaakt voor onze leden, zoals de instrumenten- en tentoonstellingsverzekering. Op andere verzekeringen – ook particuliere verzekeringen zoals een woonhuisverzekering of inboedelverzekering – kun je als lid (met een basis- of volledig lidmaatschap) flink besparen.

ADVIESGROEP
VAN DER ROEST

De mogelijkheden zijn onder andere:

- Instrumentenverzekering**
- Transport- & verblijfsverzekering**
- Aansprakelijkheidsverzekering (particulier/bedrijf/combi)**
- Doorlopende reisverzekering**
- Inboedelverzekering**
- Woonhuisverzekering**
- Rechtsbijstandverzekering**

Substantiële korting

De Kunstenbond werkt samen met Adviesgroep Van Der Roest om een korting van minimaal 10% aan te bieden op je verzekeringen. Daarbovenop krijg je extra pakketkorting wanneer je drie of meer verzekeringen afsluit. Adviesgroep Van Der Roest kan jou adviseren wat voor jou de beste en meest voordelige optie is. Geen zin om je lopende verzekeringen op te zeggen? Geen probleem, dat regelt Adviesgroep Van Der Roest ook voor je.

Indekken tegen risico's

Het voorkomen van schade is natuurlijk beter, maar als er onverhoopt iets gebeurt, is het verstandig dit risico te hebben afgedekt met een goede verzekering. Risico's zijn er immers altijd, gewoon omdat je leeft en onderneemt. Maar hoe bepaal je de risico's en welke moet je verzekeren? Daarover kan Adviesgroep Van Der Roest je adviseren. Ben je benieuwd? Neem contact op met Adviesgroep Van Der Roest via 035-5280070.

Uitgelicht: de instrumentenverzekering

Met de instrumentenverzekering zijn je instrumenten overal ter wereld verzekerd tijdens reis en verblijf, maar ook tegen schade die onverwacht ontstaat en van buitenaf inwerkt op het instrument, die niet voorkomen had kunnen worden door goed zorg te dragen voor het instrument.

Deze verzekering biedt een uitgebreide dekking. Muziekinstrumenten in alle soorten en maten worden verzekerd op basis van hun werkelijke waarde, vastgesteld op basis van een aankoopbewijs of taxatierapport door een onafhankelijke deskundige. Bijbehorende apparatuur zoals versterkers, computers, microfoons e.d. vallen ook onder deze verzekering, evenals dj gear, studio- en randapparatuur.

Voor de specifieke polisvoorwaarden en uitzonderingen kunnen Kunstenbondleden terecht bij Adviesgroep Van Der Roest.

Uitgelicht: Doorlopende reisverzekering-plus

Met deze reisverzekering ben je niet alleen tijdens je vakantie-reizen, maar ook tijdens incidentele zakelijke reizen verzekerd. Ga je op tour of ga je om een andere reden als musicus voor je werk naar het buitenland? In dat soort situaties is vaak een aparte, relatief kostbare zakenreisverzekering nodig. Met een doorlopende reisverzekering ben je al snel voordeliger uit dan met verschillende losse reisverzekeringen. Exclusief voor leden van de Kunstenbond ontwikkelden we een doorlopende reisverzekering waarmee je niet alleen tijdens je vakantie-reizen, maar ook tijdens incidentele zakelijke reizen verzekerd bent.

Deze reisverzekering-plus biedt dekking voor het hele jaar en voor al je persoonlijke reizen, plus vier zakelijke reizen naar het buitenland per jaar (waaronder bijvoorbeeld optredens). Bij deze verzekering zijn jouw instrumenten niet meeverzekerd als reisbagage! Je kunt hiervoor apart de instrumentenverzekering afsluiten. Voor de specifieke polisvoorwaarden en uitzonderingen kunnen Kunstenbondleden terecht bij Adviesgroep Van Der Roest.

Belastingsspecial

De eerste editie van de nieuwe jaargang van *Muziekwereld* bevat – zoals gebruikelijk – uitgebreide informatie over de verschillende belastingregelingen waarmee musici en artiesten te maken (kunnen) krijgen.

Je vindt op deze pagina's onder andere informatie over de artiestenregeling, de aangifte inkomstenbelasting 2025; de vergoeding van beroepskosten in dienstbetrekking, de werkkostenregeling, de verschillende btw-regelingen en het bijhouden van uren voor de zelfstandigenaftrek (uren criterium).

Voor artiesten die als ondernemer werken en zelf hun winstaangifte doen, hebben wij als extra service een uitgebreide handleiding aangifte inkomstenbelasting 2025 waarin de belangrijkste vragen m.b.t. de winstaangifte worden behandeld. Leden van de Kunstenbond kunnen deze handleiding via kunstenbond.nl/belastingen downloaden of opvragen bij het secretariaat.

Alle artikelen zijn geschreven op basis van de wet- en regelgeving en de geldende rechtspraak op het moment van publicatie. Wet- en regelgeving kunnen echter voortdurend veranderen. Het is daarom mogelijk dat sommige onderdelen verouderd zijn tegen de tijd dat je deze artikelen leest.

De toepassing van belastingregels hangt bovendien af van politieke besluiten, beleidslijnen en interpretaties door de Belastingdienst.

Om alles zo toegankelijk mogelijk te maken, hebben wij in een aantal gevallen voorrang gegeven aan de leesbaarheid boven strikt vaktechnisch correcte formuleringen.

De verschillende artikelen zijn door de auteurs met zorg opgesteld en door de redactie nauwkeurig gecontroleerd. Mochten er desondanks fouten in de teksten voorkomen, dan kunnen auteurs en uitgever niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van de verstrekte informatie.

De artiestenregeling

In dit artikel bespreken we de fiscale gevolgen voor binnenlandse musici en artiesten die niet in vaste dienstbetrekking zijn. Deze uitleg heeft betrekking op de loonbelasting en werknemersverzekeringen en is uitsluitend van belang voor musici en artiesten die per optreden verloond (moeten of willen) worden.

De artiestenregeling en de loonbelasting

Hierin is de hoofdregel dat – een aantal uitzonderingen daargelaten – vergoedingen die een artiest voor een optreden ontvangt, in principe altijd verloond moeten worden. Het begrip ‘verlonen’ betekent dat er loonheffing op deze vergoedingen wordt ingehouden en dat er premies werknemersverzekeringen worden afgedragen door de opdrachtgever.

Het maakt hierbij niet uit wat voor soort opdrachtgever de vergoedingen aan je uitbetaalt: een café, een theater, een buurthuis, een instelling, een bedrijf, enz. Ook maakt het hierbij niet uit wat de hoogte van het bedrag van deze vergoeding is.

Er zijn een aantal uitzonderingen op de hoofdregel waardoor de artiestenregeling buiten werking wordt gesteld, namelijk door:

- Optredens voor privépersonen in de privésfeer
- Een eigen verklaring (opting-out)
- Inhuur via een tussenpersoon met een inhoudingsplichtigenverklaring (IPV).

We gaan deze uitzonderingen eens nader bekijken. Voor de regels voor zelfstandigen verwijzen we naar de tekst onder het kopje ‘Zelfstandige artiesten’ later in dit artikel.

Optredens voor privépersonen in de privésfeer (voor persoonlijke gelegenheden) kunnen volledig buiten de inhoudingen blijven. Er hoeft

dan geen loonbelasting afgedragen te worden en jij als artiest kan bruto uitbetaald worden. Wel zul je deze inkomsten zelf moeten opgeven voor de inkomstenbelasting.

Een eigen verklaring

Sinds 1 mei 2016 kan de artiestenregeling door zelfstandige artiesten opzij worden gezet door een verklaring waaruit blijkt dat jij als artiest dit wil (opting-out).

Hiervoor dien je voorafgaand aan de uitbetaling van het optreden bij de opdrachtgever aan te geven dat je de artiestenregeling niet wil laten toepassen.

Wanneer het om een muziekgezelschap gaat, zal je een lijst met de namen en adressen van de leden van de muziekgroep moeten opstellen waaruit blijkt welke musici ervoor kiezen om af te zien van de artiestenregeling en deze samen met de factuur aan de opdrachtgever moeten verstrekken.

De inhoudingsplichtigenverklaring (IPV)

Wanneer je als artiest wordt ingehuurd via een tussenpersoon die in het bezit is van een inhoudingsplichtigenverklaring (IPV), dan wordt de inhoudingsplicht verschoven van de opdrachtgever naar deze tussenpersoon.

Met deze verklaring wordt jouw opdrachtgever ontheven van de plicht om loonheffing en premies werknemersverzekeringen in te houden. Een tussenpersoon met een IPV factureert

dan de uitkoopsom (meestal met btw) aan de opdrachtgever en verzorgt de verloning. De meeste boekingsbureaus en alle verloningsbureaus hebben een inhoudingsplichtigenverklaring. Wanneer je twijfelt, vraag het dan altijd even na!

Verder kan je binnen de artiestenregeling als artiest of als gezelschap gebruikmaken van de kleinevergoedingsregeling (KVR). Ook is het mogelijk om bij de Belastingdienst een kostenvergoedingsbeschikking (KVB) aan te vragen zodat een opdrachtgever of organisator aan wie je deze beschikking laat zien, precies kan nagaan over welk deel van de gage geen loonheffingen ingehouden hoeven te worden.

De kostenvergoedingsbeschikking

Met een kostenvergoedingsbeschikking kan bij de berekening van wat er ingehouden dient te worden, rekening gehouden worden met een bepaald bedrag aan kosten die de artiest voor een optreden maakt. Voorwaarde voor toekenning is dat de kosten per optreden ten minste € 163 zullen bedragen.

Zo’n kostenvergoedingsbeschikking dient de artiest of de leider van een band/ensemble aan te vragen voordat één of een reeks van optredens zal plaatsvinden. In de praktijk zal het erop neerkomen dat vooral artiesten die regelmatig optreden, vóór het begin van een nieuw kalenderjaar een dergelijke beschikking aanvragen voor dat gehele jaar. Bij de aanvraag moet duidelijk gemaakt worden hoeveel

kosten de artiest normaal gesproken maakt en de artiest zal dit bedrag moeten verdelen over het aantal geschatte optredens in het betreffende jaar. In de kostenvergoedingsbeschikking zal de inspecteur het toegestane bedrag aan algemene onkosten per optreden vermelden. Een kopie van deze beschikking moet bij de gageverklaring (zie verderop in dit artikel) toegevoegd worden, zodat de opdrachtgever of de verlener weet dat met een bedrag aan algemene onkosten rekening gehouden moet worden. Voor de goede orde: zonder kostenvergoedingsbeschikking (of kleinevergoedingsregeling) mag op de gageverklaring geen bedrag aan algemene onkosten opgevoerd worden!

Ook is het mogelijk dat de inhoudingsplichtige/opdrachtgever een kostenvergoedingsbeschikking aanvraagt. Vanzelfsprekend moet dit in overleg met de artiest of de leider van het gezelschap gebeuren en kan dit alleen voor optredens die zijn overeengekomen met deze inhoudingsplichtige opdrachtgever. Deze aanvraag moet binnen een maand na het optreden zijn ingediend.

Het formulier voor het aanvragen van een kostenvergoedingsbeschikking is te downloaden via de website van de Belastingdienst.

De kleinevergoedingsregeling (KVR)

Iedere artiest mag per optreden een bedrag van maximaal € 163 laten uitbetalen ter dekking van de onkosten zonder dat hier premies of loonbelasting op ingehouden worden. Dit geldt ongeacht de hoogte van de werkelijke kosten. Hiervoor dient een gageverklaring te worden ingevuld waarop de artiest aangeeft van deze regeling gebruik te willen maken en die verklaring moet samen met een kopie van diens legitimatiebewijs voor het optreden worden ingeleverd bij de opdrachtgever. Wanneer de afgesproken gage meer dan deze € 163 betreft, dan

dient de rest van dit bedrag verloond te worden.

Wanneer je als artiest gebruikmaakt van de KVR betekent dit overigens niet dat je in je aangifte inkomstenbelasting per optreden een vast bedrag van € 163 als kosten mag aftrekken. De ontvangen kostenvergoedingen moeten namelijk wel als inkomsten worden aangegeven, waarna de werkelijk gemaakte kosten mogen worden afgetrokken. Wanneer de werkelijke kosten lager waren dan de onbelast ontvangen vergoedingen op grond van de KVR, betaalt de artiest alsnog inkomstenbelasting over dit verschil.

NB: De opdrachtgever/inhoudingsplichtige mag de kleinevergoedingsregeling niet op eigen initiatief toepassen, maar alleen in overleg.

De kleinevergoedingsregeling en een kostenvergoedingsbeschikking mogen niet gezamenlijk gebruikt worden.

De artiestenvrijwilligersregeling

De strekking van deze regeling is dat een (amateur)gezelschap met een inhoudingsplichtigenverklaring ervoor kan zorgen dat de opdrachtgever wordt ontheven van de inhoudingsplicht, waarna aan de leden van het gezelschap kleine bedragen onbelast uitbetaald mogen worden. Een kostenvergoedingsbeschikking is hierbij dan niet nodig. Hiervoor gelden wel de volgende voorwaarden:

- De leden van het gezelschap kunnen worden beschouwd als vrijwilligers; dit zal volgens de staatssecretaris ‘naar de aard van hun werkzaamheden’ moeten worden beoordeeld. Een belangrijk kenmerk van vrijwilligerswerk is immers, wederom volgens de staatssecretaris, dat de eventueel ontvangen vergoeding niet in verhouding staat tot de omvang en het tijdsbeslag van de verrichte werkzaamheden en het karakter

- heeft van een kostenvergoeding.
- De individuele leden (van 21 jaar of ouder) van het gezelschap waarin wordt opgetreden, gerepeteerd of overige werkzaamheden worden verricht, ontvangen een vergoeding (*gage plus kostenvergoedingen*) die in 2025 niet meer bedraagt dan € 5,60 per uur, tot een maximum van € 210 per maand en met een jaarmaximum van € 2.100.
- Voor vrijwilligers die jonger zijn dan 21 jaar, zijn deze bedragen € 3,30 per uur met een maximum van € 210 per maand en met een jaarmaximum van € 2.100.

Let op! De vergoeding per uur, per maand of per jaar mag niet hoger zijn dan deze vermelde bedragen. Het is dus bijvoorbeeld niet mogelijk om vijf maanden lang € 260 per maand te ontvangen.

De reis- en verblijfkostenregeling

Vergoedingen (of verstrekkingen wanneer de opdrachtgever deze kosten rechtstreeks betaalt) van reis- en verblijfkosten blijven op verzoek van de artiest onbelast. Een uitzondering hierop is de vergoeding van de kosten van eigen vervoer, zoals de kosten van het reizen met de eigen auto (deze vergoeding is in beginsel dus wel belast). Hiervoor kan wel een kostenvergoedingsbeschikking worden aangevraagd. Deze onbelaste vergoedingen of verstrekkingen hoeven dan niet op de gageverklaring te worden vermeld. Vergoedingen in natura (bijvoorbeeld consumpties of hotelovernachtingen) zullen bij artiesten door deze regeling niet snel meer belast zijn.

Nog wat andere belangrijke zaken

De gageverklaring

De gageverklaring is een formulier dat via de website van Belastingdienst is te downloaden en dient te worden

Zelfstandige artiesten

We hebben in *Muziekwereld* regelmatig artikelen gepubliceerd over de regels die vanaf 1 mei 2016 van toepassing werden (of juist niet werden). Het zou te ver voeren om die hier integraal te herhalen; daarom een korte samenvatting:

- De VAR is per 1 mei 2016 afgeschaft, daarvoor is de Wet DBA in de plaats gekomen.
- De werking van de Wet DBA is vervolgens steeds weer opgeschort, maar per 1 januari 2025 geldt het zogenaamde handhavingsmoratorium niet meer. Dit betekent dat de Belastingdienst de handhavingsregels gaat hanteren m.b.t. de beoordeling of er

sprake is van een arbeidsrelatie of niet. Er zijn hierover verschillende uitspraken door de Hoge Raad gedaan en momenteel is nog niet duidelijk hoe de regels toegepast gaan worden.

- Zelfstandige artiesten kunnen nog steeds een factuur sturen.
- Om aan verloning op grond van de artiestenregeling te ontvangen, is het van belang dat je als zelfstandige artiest aan je opdrachtgever expliciet kenbaar maakt dat je niet wilt dat de artiestenregeling wordt toegepast. Dat kan in een contract, in een mail of in andere correspondentie, maar moet in ieder geval gebeuren voordat de uitbetaling zal plaatsvinden.

ingevuld door de artiest(en) die gaan optreden. Ook is het toegestaan om een eigen (gage)formulier te gebruiken, mits daarop alle gegevens worden vermeld die op het model van de Belastingdienst worden gevraagd.

Een soloartiest hoeft alleen blad 1 van het formulier in te vullen.

Als een groep artiesten optreedt, moeten op blad 2 de gegevens van iedere individuele artiest ingevuld worden, zoals: naam, adres, woonplaats, geboortedatum en BSN (burgerservicenummer). Bovendien dient iedere artiest ook zijn handtekening te plaatsen. Deze tweede bladzijde van het formulier kan ook gebruikt worden om een andere dan gelijke verdeling van de totale gage over de leden van het gezelschap kenbaar te maken.

Indien gebruikgemaakt wordt van een kostenvergoedingsbeschikking of de kleinevergoedingsregeling, moet op de gageverklaring het bedrag aan onbelaste kostenvergoeding vermeld worden.

De gageverklaring moet ingevuld en ondertekend in het bezit zijn van de opdrachtgever voordat de gage wordt uitbetaald. Tevens dient de opdrachtgever kopieën van geldige identiteitsbewijzen van de betreffende artiesten in de administratie te bewaren.

Opting-in

Artiesten hebben de mogelijkheid om – als ze in beginsel onder de artiestenregeling vallen – ervoor te kiezen (in samenspraak met de inhoudingsplichtige) om toch als ‘gewone’ werknemer aangemerkt te worden. Een keuze hiervoor betekent onder andere het volgende:

- De inhoudingen vinden plaats volgens de regels voor gewone werknemers, zodat de witte tabel toegepast wordt en er rekening gehouden kan worden met de heffingskorting.
- Over het loon worden premies Zvw afgedragen.
- Binnen de regels die daarvoor gelden, mogen onbelaste kostenvergoedingen betaald worden.
- De artiest kan opgenomen worden in een pensioenregeling.

Onder omstandigheden kan dit voor bepaalde artiesten aantrekkelijk zijn. Men dient zich echter wel goed te realiseren dat er zowel voor de artiest als de opdrachtgever ook andere consequenties aan verbonden kunnen zijn, zoals:

- De artiest wordt voor de inkomstenbelasting als werknemer beschouwd, geniet hierdoor inkomsten uit dienstbetrekking en kan daardoor zijn beroepskosten niet aftrekken (als er daarnaast ook inkomsten

genoten zijn die onder de artiestenregeling vallen, kan eventueel wel een gedeelte van de beroepskosten afgetrokken worden).

- Al is het maar voor één optreden, er moet wel een *Model opgaaf gegevens voor de loonheffingen* ingevuld worden.
- Indien de betalingen per optreden plaatsvinden, moet de inhoudingsplichtige de zogenaamde dagtabel toepassen. Dit heeft gevolgen voor de verhouding netto – bruto – werkgeverslasten. € 300 netto op basis van de artiestenregeling kost een opdrachtgever € 521. Als de dagtabel toegepast moet worden stijgen de werkgeverslasten naar € 588. Als bijvoorbeeld € 300 bruto wordt afgesproken, houdt de artiest daar onder de artiestenregeling € 189 aan over; bij toepassing van de dagtabel is dat € 185 (dat is dus maar een gering verschil). NB: er is hierbij geen rekening gehouden met de loonheffingskorting.

Indien de betalingen per maand plaatsvinden, kan gewoon de ‘normale’ maandtabel toegepast worden.

Eloy Veldhuijzen (fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen). Geactualiseerd voor fiscaal jaar 2025 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten worden ontleend.

Aangifte inkomstenbelasting 2025

Vóór 1 mei a.s. moeten de aangiften inkomstenbelasting 2025 ingediend zijn. Het indienen van de aangifte kan vanaf 1 maart 2026. Wij geven hierbij een overzicht van de mogelijke fiscale aftrekposten voor musici en artiesten.

Musici en artiesten die in vaste dienstbetrekking werken kunnen geen beroepskosten aftrekken. De volgende categorieën musici en artiesten kunnen hun beroepskosten over 2025 aftrekken:

- Degenen die in 2025 voor de loonbelasting onder de artiestenregeling vielen, met andere woorden: musici en artiesten van wie de losse optredens volgens de artiestentabel zijn verloond en/of die gebruik hebben gemaakt van de kleinevergoedingsregeling of een kostenvergoedingsbeschikking;
- Degenen die bruto-inkomsten hebben genoten, bijvoorbeeld uit lesgeven, royalty's of auteursrechten, of uit optredens die niet verloond hoeven te worden, zoals bij bruiloften het geval is;
- Musici en artiesten die op factuurbasis hebben gewerkt.

De ‘freelancer’ die inkomsten geniet als ‘resultaat uit overige werkzaamheden’ hoeft geen volledige ondernemersadministratie te voeren. Dat neemt niet weg dat hij of zij verplicht is om alle relevante gegevens en bewijsstukken te bewaren. De inkomsten en kosten moeten bij controle inzichtelijk zijn en onderbouwd kunnen worden. Een zorgvuldige administratie blijft daarom sterk aan te raden.

De beroepskosten die je in de aangifte kunt opgeven, zijn de uitgaven die je hebt gedaan om de inkomsten uit arbeid (‘resultaat uit overige werkzaamheden’) of ‘winst uit onderneming’ te kunnen verwerven.

Wanneer er sprake is van ‘resultaat

uit overige werkzaamheden’, dien je de opbrengsten en de aftrekbare kosten afzonderlijk aan te geven in je aangifte. Wanneer er sprake is van ‘winst uit onderneming’, dien je ook een kapitaalvergelijking aan te geven (via de balans van het voorgaande jaar en huidig jaar) en vervolgens alle gegevens van de fiscale winstberekening (dit is de bedrijfseconomische winstberekening gecorrigeerd met mogelijke fiscale vermeerderingen en/of verminderingen). Uiteindelijk resulteert dit in de ‘belastbare winst uit onderneming’ waarover de belasting wordt berekend.

De criteria op grond waarvan een artiest of musicus ‘resultaat uit overige werkzaamheden’ dan wel ‘winst uit onderneming’ geniet, vallen in een paar zinnen niet uiteen te zetten. Dit is namelijk van verschillende omstandigheden afhankelijk. Laat je eigen situatie, zo nodig, deskundig beoordelen, het onderscheid kan namelijk fiscaal voordeel opleveren!

De aftrekposten

Werkkleding

Kosten van werkkleding zijn aftrekbaar wanneer deze kleding uitsluitend of nagenoeg uitsluitend geschikt is voor zakelijk gebruik. Denk hierbij aan kleding die door aard en uitstraling redelijkerwijs niet privé kan worden gedragen, zoals specifieke podiumkleding of kostuums die duidelijk aan een optreden zijn gebonden.

Ook kleding die is voorzien van een duidelijk zichtbaar en permanent aangebracht logo van ten minste 70

cm² wordt fiscaal als werkkleding aangemerkt.

De hoofdregel is dat ‘gewone’ kleding niet aftrekbaar is, ook niet wanneer deze tijdens optredens wordt gedragen. Het enkele feit dat iemand artiest of musicus is, maakt reguliere kleding (zoals een pak, jurk of zwarte kleding) niet automatisch aftrekbaar.

In de rechtspraak is in individuele gevallen wel geoordeeld dat bepaalde podiumkleding aftrekbaar kan zijn, maar dit is sterk afhankelijk van de specifieke feiten en omstandigheden. Van een algemene uitzondering voor artiesten is geen sprake.

Kosten van reiniging, herstel en onderhoud van kwalificerende werkkleding zijn eveneens aftrekbaar.

Instrumenten

- Reparatie en onderhoud

Allereerst zijn de gebruikelijke onderhoudskosten van het instrument, zoals kleine en grote revisies, aftrekbaar. Daarnaast de kosten van snaren, rieten en dergelijke. Vergeet hierbij ook niet alle bijkomende kosten, zoals stokbeharingen, pianostemmer.

- Toebehoren

De kosten van hoezen, flightcases en foedralen kunnen worden afgetrokken. Net als bij het instrument geldt dat bijvoorbeeld dure flightcases voor instrumenten of apparatuur (meer dan € 450) over een aantal jaren (minimaal vijf) moeten worden afgeschreven.

- Verzekeringspremie

De verzekeringspremie van de instrumenten is aftrekbaar.

- Afschrijving

Afschrijven wordt gedaan op instru-

Belastingen

menten/apparatuur met een aanschafwaarde boven de € 450 exclusief btw. Als je vrijgesteld bent van btw (bijvoorbeeld op grond van de kleine-ondernemersregeling), moet je uitgaan van € 450 inclusief btw; je kunt de btw dan immers niet verrekenen.

Met afschrijven wordt bedoeld de jaarlijkse waardedaling van het instrument/apparaat. De jaarlijkse afschrijving wordt ten laste van het resultaat gebracht.

Algemene afschrijvingstermijnen zijn niet te geven. Allereerst moet bepaald worden of een instrument in waarde daalt. Bij geen waardedaling, is er geen afschrijving. Stel een vleugel is gekocht voor € 20.000. Bij een gelijk-blijvende waarde mag hier niet op afgeschreven worden. Als uit een taxatie of een verzekeringsrapport blijkt dat de waarde na 10 jaar bijvoorbeeld € 15.000 zal bedragen, dan mag gedurende 10 jaar (€ 20.000 minus € 15.000 = € 5.000 gedeeld door 10 jaar) € 500

per jaar aan afschrijving opgevoerd worden. In basis mag fiscaal maximaal 20% per jaar worden afgeschreven.

Ondernemers die recht hebben op startersaftrek mogen willekeurig afschrijven. Dit betekent dat ze mogen kiezen of ze het normale afschrijvings-regime aanhouden of een afwijkend percentage tussen 0% en 100% willen hanteren van de waarde minus de restwaarde.

Beeld- en geluidsapparatuur

(Afschrijving van) beeld- en geluids-apparatuur, mits noodzakelijk voor de beroepsuitoefening, is aftrekbaar.

Huur apparatuur

De huur van bijvoorbeeld geluidsapparaat is een aftrekbare kostenpost.

Computers

Zakelijke computerapparatuur mag worden afgeschreven. Je bent echter gebonden aan de hiervoor genoemde

afschrijving van maximaal 20% per jaar bij een aanschafwaarde hoger dan € 450.

Cd's en video's

Kosten voor cd's, vinyl en andere geluid- en beeld dragers zijn aftrekbaar mits de uitgaven zakelijk zijn.

Muziekdiensten

Het is verdedigbaar dat voor een musicus kosten van bijvoorbeeld Spotify, Deezer, SoundCloud en andere streaming-muziekdiensten aftrekbaar zijn. In de ogen van de Belastingdienst zullen deze kosten echter als 'gemengde kosten' worden aangemerkt, omdat daar ook een privé-element in zit of in kan zitten. Als je daarmee rekening houdt, zal slechts een deel van de abonnementskosten aftrekbaar zijn.

Vakliteratuur

Alle kosten van aanschaf van en abonnementen op vakbladen zijn

voor overige zakelijke reiskosten is gericht vrijgesteld.

Per dag mag jouw werkgever óf de thuiswerk-kostenvergoeding óf de reiskostenvergoeding onbelast vergoeden. Beide vergoedingen voor dezelfde dag ontvangen is niet toegestaan.

3. Contributie vakbond

De vergoeding van de contributie voor een vakbond valt in de zogenaamde vrije ruimte van de werkgever en kan dus in principe onbelast vergoed worden, mits er voldoende vrije ruimte beschikbaar is.

4. Cursussen, vakliteratuur en dergelijke

Wanneer de kosten voor cursussen, vakliteratuur, symposia, studiereizen een volledig zakelijk karakter hebben, zijn deze kosten gericht vrijgesteld en kunnen ze onbelast vergoed worden door je werkgever.

5. Internet- en telefoonaansluitingen

Wanneer het zogenaamde noodzakelijkheids-criterium van toepassing is, dan zijn deze vergoe-

Belastingen

aftrekbaar. Bij losse verkoop moet je deugdelijke bonnen vragen.

Concertbezoek

Kosten van bezoek aan concerten, opera- en balletvoorstellingen en dergelijke zijn, mits zakelijk, aftrekbaar. Hier kunnen natuurlijk ook kosten onder vallen voor het online bijwonen van een concert of andere voorstelling.

Het moet hierbij officieel wel gaan om kosten die je als artiest méér maakt dan 'gewone' concertbezoekers, omdat dat nu eenmaal bij je werk hoort.

Contributie vakbond

Deze is volledig aftrekbaar.

Studiekosten

Het gaat hier om kosten die je maakt voor lessen om je kennis op peil te houden. Dat geldt ook voor deelname aan concoursen en masterclasses.

Wie de kosten van congressen, seminars, symposia, excursies, studie-

dingen gericht vrijgesteld. Als de werkgever deze kosten echter vergoedt zonder dat de noodzaak aangetoond kan worden, dan vallen deze kosten in de vrije ruimte. Bespreek dit daarom goed met je werkgever.

6. Persoonlijke verzorging

Vergoedingen voor kosten van persoonlijke verzorging (zoals kapper en kleding) vallen in principe niet onder de gerichte vrijstellingen en komen ten laste van de vrije ruimte van de werkgever. Hierop zijn enkele uitzonderingen, zoals kleding die specifiek voor het werk vereist is, zoals podiummake-up en speciale podiumkleding

7. Representatie en relatiegeschenken

Vergoedingen voor representatiekosten en relatiegeschenken kunnen in het algemeen aangemerkt worden als intermediaire kosten, mits deze namens de werkgever aan derden worden verstrekt. In dat geval kunnen deze onbelast vergoed worden aan de werknemer indien de werkgever dit als zakelijk noodzakelijk aanmerkt.

reizen e.d. zou willen aftrekken doet er verstandig aan om eerst een rekensom te maken. Als ondernemer mag je namelijk zelf bepalen hoe je deze kosten aan geeft.

Of je kiest voor de drempel van € 5.700: pas wanneer je deze drempel passeert, mag je alle kosten gaan aftrekken. Hierbij geldt voor reis- en verblijfskosten wel een maximaal bedrag van € 1.500. Of je trekt 80 procent van deze kosten af in je aangifte zonder rekening te houden met deze drempel.

Wanneer deze kosten voor je werk noodzakelijk zijn, dan kun je ze wel geheel aftrekken.

Reiskosten

Per zakelijke kilometer met een privé-voertuig (ook woon-werkverkeer en ongeacht wijze van vervoer) mag € 0,23 als kosten ten laste van de winst worden gebracht. Daarbij mag je dan geen andere kosten, zoals parkeergeld,

opvoeren. Dergelijke kosten worden geacht te zijn inbegrepen bij deze € 0,23. Wanneer je als ondernemer met het openbaar vervoer reist, dan kun je uiteraard ook de werkelijke kosten hiervan opvoeren. Als je de auto 'op de zaak' hebt staan, mag je in beginsel alle autokosten aftrekken, waar dan in de regel een correctie voor privégebruik tegenover komt te staan.

Wanneer je gebruikmaakt van een auto op de zaak dan geldt een bijtellingsregeling voor het mogelijke privégebruik van de zakelijke auto.

Werkruimte in je woning

Meestal zijn de kosten voor de werkruimte in je eigen woning of huurwoning niet aftrekbaar maar er zijn onder bepaalde voorwaarden wel mogelijkheden. Het is ingewikkelde materie met veel haken en ogen, we geven hieronder de hoofdlijnen weer.

op € 3,95 per maaltijd, ongeacht wat de werkelijke kosten zijn.

Wanneer het om een maaltijd met een zakelijk karakter gaat, zoals bij overwerk, dan is deze maaltijd gericht vrijgesteld.

Ook zaken die hierboven niet vermeld worden, kunnen eventueel onbelast vergoed of verstrekt worden. Dit is afhankelijk van of jouw werkgever nog de mogelijkheid heeft om zaken in de zogenoemde vrije ruimte onder te brengen. Je kunt bij je werkgever informeren naar de mogelijkheden. Mocht je werkgever geen gebruik maken van deze mogelijkheden en moet je de kosten zelf betalen, dan kun je deze helaas niet opvoeren als kosten in je aangifte inkomstenbelasting.

Let op: controleer altijd het handboek loonheffingen van de Belastingdienst voor de actuele regels.

Sylvain Bouwman (fiscalist bij Bouwman & Veldhuizen). Geactualiseerd voor fiscaal jaar 2025 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten worden ontleend.

Beroepskosten in dienstbetrekking

Werk je in loondienst, dan is bij je werkgever de zogenaamde werkkostenregeling (WKR) van toepassing. Binnen deze regeling kan een werkgever onbelast zaken aan je vergoeden, verstrekken of ter beschikking stellen. Over die vergoeding hoef jij dus later geen belasting te betalen. Het maximale bedrag dat de werkgever onbelast mag uitkeren (vrij vertaald: de vrije ruimte die hij heeft) is een percentage van het loon. Er zijn ook onbelaste vergoedingen (zoals reiskostenvergoedingen) die niet ten laste van de vrije ruimte komen. De overheid heeft deze vergoedingen gericht vrijgesteld van belasting: bruto is dus netto.

1. Apparatuur (waaronder computers), gereedschap en instrumenten

Vergoedingen en verstrekkingen voor apparatuur, muziekinstrumenten en gereedschappen zijn gericht vrijgesteld van belasting, voor zover het zogenaamde noodzakelijkheids-criterium van toepassing is. Ook je smartphone kan onder deze categorie vallen, mits deze noodzakelijk is voor je functie, zoals voor communicatie met opdrachtgevers. Voor een nadere toelichting op het noodzakelijkheids-criterium verwijst ik naar een

ander artikel in deze *Muziekwereld* aangaande de werkkostenregeling.

2. Reiskostenvergoeding

Reiskosten voor woon-werkverkeer zijn ook gericht vrijgesteld. Het kan gaan om de werkelijke kosten van openbaar vervoer of om € 0,23 per kilometer. Daarbij maakt het niet uit of je deze kilometers met de auto rijdt of bijvoorbeeld fietst, loopt of gratis met iemand anders meereist. Ook een vergoeding

Belastingen

Eigen woning

Om te bepalen of je in aanmerking komt voor aftrek van kosten van een werkruimte in de eigen woning, moet je aan de volgende voorwaarden voldoen:

- De ruimte moet voldoen aan de zogenaamde zelfstandigheidseis. Dat wil zeggen dat de ruimte een eigen ingang en sanitair moet hebben en zo op zichzelf staat dat deze ruimte aan derden is te verhuren. Een kamer in je woning zal in het algemeen dus niet voldoen aan de eisen voor aftrek.
- Als je werkruimte thuis wel voldoet aan de zelfstandigheidseis en als je bovendien over een soortgelijke werkruimte elders (bijvoorbeeld bij je opdrachtgever) beschikt, dan is

aftrek van kosten voor je werkruimte thuis alleen mogelijk als je meer dan 70% van je totale inkomen uit arbeid in je eigen werkruimte thuis verdient. Indien je elders geen soortgelijke werkruimte ter beschikking hebt en je dus bent aangewezen op je werkruimte thuis, dan kun je kosten aftrekken als je meer dan 70% van je inkomen uit arbeid in of vanuit deze werkkamer verdient. Bovendien moet je dan aan de voorwaarde voldoen dat je 30% van dat inkomen *in* de werkruimte thuis verdient.

Het lijkt erop dat de fiscus in het laatste geval bij musici accepteert dat 70% van de inkomsten verdiend moet zijn door 30% van de tijd (inkomen) in de werkkamer thuis door te brengen.

Dit kan voorbereidingstijd of studietijd thuis zijn.

De mogelijke aftrek wordt bepaald door een evenredig deel van werkelijke kosten (hypotheekrente, onderhoud) en eventueel een bijtelling voor privégebruik.

Laat je daarover goed voorlichten als dit voor jou van toepassing is.

Huurwoning

Ook hiervoor geldt dat aan de zelfstandigheidseis en de verdieneisen voldaan moet worden (zie hierboven). Verder moet de werkruimte voor minimaal 10% voor de onderneming gebruikt worden.

Als kosten mag je, als je aan de voorwaarden voldoet, een evenredig deel van de huur aftrekken en een deel

Belastingen

van de huurderslasten (bijvoorbeeld kosten voor energie, binnenschilderwerk). Je moet daarbij wel rekening houden met eventueel ontvangen huurtoeslag.

Huurrecht zakelijk

Het is in bepaalde gevallen bij een huurwoning ook mogelijk het volledige huurrecht als zakelijk aan te merken en een correctie voor privégebruik in de jaarrekening te verwerken. Vraag je adviseur desgewenst of deze mogelijkheid op jouw situatie van toepassing is en voor jou voordeel kan bieden.

Verder staat er op de site van de Belastingdienst een rekenhulp waarmee je kunt bepalen welke aftrekmogelijkheid er voor jouw situatie is.

Telefoon en internet

De zakelijke gesprekskosten van een telefoon thuis (vaste lijn) kunnen (voor een evenredig deel) worden afgetrokken. Bij een all-in abonnement moet je op de een of andere manier zien te herleiden welk deel daarvan voor de kosten van gesprekken en voor internet zijn. Vervolgens moet je in alle redelijkheid vaststellen welk deel daarvan zakelijk is geweest.

Bij een mobiel telefoonabonnement dien je zelf in alle redelijkheid te bepalen voor welk deel je jouw telefoon zakelijk hebt gebruikt. Over het algemeen kun je de kosten van jouw mobiele telefoon geheel aftrekken wanneer je thuis over een vaste lijn beschikt, dit omdat de mobiele telefoon dan is te beschouwen als een

noodzakelijkheid om te opereren als ondernemer/zzp'er.

Kantoorartikelen

De kosten die je beroepshalve maakt voor de aanschaf van kantoorartikelen, ook wel schrijfbenodigdheden genoemd, zoals agenda, papier, porti, hangmappen en dergelijke, zijn volledig aftrekbaar.

Verhuis- en inrichtingskosten

Als het voor je werkzaamheden noodzakelijk was om te verhuizen dan kun je de verhuiskosten aftrekken (bij artiesten met veel verschillende opdrachtgevers zal daarvan niet zo snel sprake zijn). Hierbij zijn de kosten van het overbrengen van de inboedel volledig aftrekbaar. Wat betreft de

De werkkostenregeling (WKR)

Voor wie is de regeling van toepassing?

Iedere werkgever heeft met deze regeling te maken, waardoor deze voor jou als werknemer in dienstbetrekking ook gevolgen heeft. De regeling wordt hier alleen globaal besproken, omdat de situatie bij elke werkgever anders is, afhankelijk van de keuzes die jouw werkgever heeft gemaakt. Dus als je meer over je specifieke regeling wilt weten, zou je dit moeten vragen aan je werkgever. Het is geen regeling waar je zelf invloed op uit kunt oefenen.

Wat is het doel van de regeling?

De bedoeling van de regeling is het fiscale systeem eenvoudiger te maken. Steeds meer werkgevers maken inmiddels gebruik van de mogelijkheden die de WKR biedt, maar velen zijn nog onbekend met de mogelijkheden. Werkgevers mogen tot op zekere hoogte zelf bepalen wat ze binnen de zogenaamde 'vrije ruimte' aan onbelaste vergoedingen willen besteden.

De Belastingdienst hanteert een doelmatigheidsgrens van € 2.400 per werknemer per jaar. Tot dat bedrag zal de Belastingdienst in beginsel niet snel stellen dat een vergoeding ongebruikelijk is. Dit is echter geen wettelijk recht, maar een praktische handhavingsgrens.

Per uit te betalen vergoeding bepaalt de werkgever of die de werknemer ervoor belast of kiest voor opname in de 'vrije ruimte' van de WKR. Wanneer de werkgever het forfait van de regeling overschrijdt, moet de werkgever, die dan een eindheffing van 80% verschuldigd is, zelf deze belasting over het meerdere afdragen.

De vrije ruimte

De werkgever mag je onbelast verschillende vergoedingen geven. Het totale bedrag dat jouw werkgever dan onbelast aan je zou kunnen uitkeren moet wel onder de 'vrije ruimte' blijven.

Deze vrije ruimte wordt berekend over de totale fiscale loonsom van alle werknemers die samen in dienst zijn en wordt voor elk jaar opnieuw vastgesteld.

Per 2025 is deze vrije ruimte over het totale fiscale loon aan alle medewerkers in dienst bij jouw werkgever tot en met € 400.000 vastgesteld op 2% en op 1,18% over het bedrag daarboven. Dit betekent dat jouw werkgever met een loonsom van € 400.000 in 2025 het bedrag van maximaal € 8.000 onbelast kan besteden.

Gerichte vrijstellingen

Niet alle vergoedingen worden meegeteld in de vrije ruimte. Bepaalde vergoedingen zijn gericht vrijgesteld en komen niet ten laste van de vrije ruimte. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om reis- en verblijfkosten, zakelijke maaltijden tijdens dienstreizen, kosten voor vakliteratuur, het aanvragen van een verkla-

ring omtrent gedrag (er is geen limitatieve opsomming).

Gericht vrijgestelde thuiswerkvergoeding

Met de onbelaste thuiswerkvergoeding wilde het kabinet het thuiswerken blijven stimuleren. In 2025 mag een werkgever aan werknemers die thuiswerken een onbelaste vergoeding uitkeren van maximaal € 2,40 per dag. Hiermee worden kosten gecompenseerd die de werknemer thuis tijdens werktijd maakt, zoals energielasten, koffie en thee en toiletpapier. De thuiswerkvergoeding mag niet worden gecombineerd met een onbelaste reiskostenvergoeding voor dezelfde werkdag.

Nihilwaarderingen

Daarnaast zijn er nog vergoedingen die wel in de vrije ruimte vallen, maar die op nihil gewaardeerd mogen worden. Hierbij moet je denken aan het ter beschikking stellen van werkkleding (onder voorwaarden), koffie en thee op de werkplek en bepaalde voorzieningen op de werkplek. Maaltijden op de werkplek worden in beginsel belast tegen een normbedrag, voor 2025 is dat € 3,90 per maaltijd.

In de praktijk komt het erop neer dat deze vergoedingen en verstrekkingen onbelast mogen worden gegeven. Er zijn aan sommige vergoedingen nog nadere voorwaarden verbonden, maar in het kader van dit artikel voert het te ver om die allemaal te vermelden.

Intermediaire kosten

Dit zijn kosten die een werknemer maakt in opdracht en voor rekening van zijn werkgever. Een voorbeeld hiervan is dat een werknemer kosten maakt voor representatie of een relatiegeschenk, deze kosten declareert en vervolgens terugbetaald krijgt door de werkgever. Dit soort kosten valt niet in de vrije ruimte van de werkkostenregeling.

Alle vergoedingen en verstrekkingen die hierboven niet zijn uitgezonderd vallen binnen de werkkostenregeling. Laat je voorlichten door je werkgever over de keuzes die deze heeft gemaakt.

Noodzakelijkheids criterium voor gereedschappen, computers en mobiele communicatiemiddelen

Wanneer medewerkers voor het uitoefenen

van hun functie gereedschappen, computers of mobiele communicatiemiddelen nodig hebben, mogen deze verstrekt worden zonder dat ze ten laste van de vrije ruimte komen. In eerste instantie bepaalt de werkgever of iets noodzakelijk is. Uiteraard kan de Belastingdienst hierover een andere mening hebben.

Belaste vergoedingen die buiten de werkkostenregeling vallen

Een aantal vergoedingen mag niet onbelast gegeven worden, maar valt buiten de werkkostenregeling omdat ze direct belast moeten worden bij de ontvangende werknemer. Het gaat om de bijtelling voor privégebruik van een auto van de zaak, de huurwaarde van een bedrijfswoning, de waarde van huisvesting buiten de woonplaats, rentevoordeel van een personeelslening, vergoeding van geldboetes en dergelijke.

Sylvain Bouwman (fiscalist bij Bouwman & Veldhuizen). Geactualiseerd voor fiscaal jaar 2025 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten worden ontleend.

Belastingen

overige verhuiskosten mag je, ongeacht de werkelijke uitgaven in 2025, het bedrag van € 7.750 aftrekken.

Advieskosten

De kosten van een belastingadviseur zijn slechts aftrekbaar voor zover ze zijn gemaakt vanwege de werkzaamheden met betrekking tot jouw onderneming. De kosten van een aangifte inkomstenbelasting zijn echter niet aftrekbaar. Ook voor juridische kosten geldt dat alleen sprake is van aftrekbare kosten wanneer deze zijn gemaakt in verband met de onderneming.

Persoonlijke verzorging

Kosten voor persoonlijke verzorging, zoals kappersbezoeken, zijn in de regel niet aftrekbaar. Alleen in uitzonderlijke situaties kan een uitgave als zakelijk worden aangemerkt, bijvoorbeeld wanneer specifieke make-up, grime of andere verzorging strikt noodzakelijk is voor optredens. Het is belangrijk dat je altijd kunt aantonen dat de kosten uitsluitend of nagenoeg uitsluitend verband houden met je werk als artiest of musicus. Gewone kappersbezoeken of routineverzorging worden door de Belastingdienst doorgaans als privé-uitgaven beschouwd.

In de praktijk betekent dit dat aftrek alleen mogelijk is als het zakelijke karakter duidelijk is en goed kan worden onderbouwd. Wanneer dit niet duidelijk is, is het verstandiger de kosten niet op te voeren.

Voorbeeld: als je voor ieder optreden naar de kapper zou moeten gaan, dan dien je hierop 9 kappersbehandelingen in mindering te brengen. Deze 9 kappersbeurten (eens in de 6 weken) zouden namelijk door de Belastingdienst als gebruikelijk kunnen worden beschouwd. Wat er behalve de kapper onder persoonlijke verzorging valt, is geheel afhankelijk van de aard van jouw werkzaamheden. Je moet daar in ieder geval altijd het zakelijke karakter van kunnen aantonen.

Eten en drinken in verband met het werk

De kosten van lunches, diners en consumpties zijn in principe aftrekbaar indien deze horeca-uitgaven een aanwijsbaar zakelijk karakter hebben.

Wanneer dit het geval is, kun je er ook hier voor kiezen om de drempel toe te gaan passen (net zoals de drempel die je kunt toepassen bij de kosten van congressen, seminars, symposia, excursies, studiereizen e.d.). Deze drempel is eveneens het bedrag van € 5.700; pas wanneer je deze drempel passeert, mag je alle kosten aftrekken.

Of je trekt 80% van de kosten af zonder dat je rekening hoeft te houden met deze drempel.

Promotiekosten

Alle kosten die je maakt om optredens te verkrijgen, zoals advertentiekosten, kosten voor opmaak en onderhoud van een website en kosten van drukwerk of van promotiemateriaal, zijn volledig aftrekbaar. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld de kosten van demo's en promotie-cd's.

Sollicitatiekosten

De kosten van 'sollicitaties', proefspelen, voorzingen, audits en dergelijke zijn aftrekbaar.

De aftrekmogelijkheid geldt ook als deze niet succesvol zijn geweest. Denk hierbij vooral aan de reiskosten.

Rente

Betaalde rente heeft alleen betrekking op de beroepskosten indien het een lening betreft voor de aanschaf van bijvoorbeeld een zakelijk instrument of indien je rente hebt moeten betalen op je zakelijke bankrekening.

Ontvangen vergoedingen

Denk eraan om ontvangen kostenvergoedingen (op grond van een kostenvergoedingsbeschikking of de kleinevergoedingsregeling) in mindering te brengen op je aftrekbare kosten!

Overigens zouden deze vergoedingen, als het goed is, al verwerkt moeten zijn in de jaaropgaaf. De vergoedingen horen als brutoloon opgenomen te zijn. Controleer dit eventueel bij de opdrachtgevers om te voorkomen dat je de vergoedingen dubbel aangeeft.

Ingehouden loonheffing

De loonheffing die op inkomsten uit losse verlonde optredens in 2025 is ingehouden, kun je vermelden onder het kopje 'loonheffing artiest' in het onderdeel waar ook de omzet en de kosten uit 'overige werkzaamheden' staan vermeld. In de winstaangifte vind je een aparte regel voor het aangeven van de 'in de winst begrepen loonheffing'.

Ondernemersfaciliteiten

De artiest die als ondernemer 'winst uit onderneming' geniet (dus niet 'resultaat uit overige werkzaamheden') en aan de daarvoor geldende criteria voldoet, kan naast de aftrek van beroepskosten ook gebruikmaken van de zogenaamde ondernemersaftrek en andere ondernemersfaciliteiten.

Een belangrijk onderdeel van de ondernemersaftrek is de zelfstandigenaftrek. Wanneer je aan het urencriterium voldoet (o.a. minimaal 1225 uur per jaar en meer dan 50% van je werktijd aan je onderneming besteedt), bedraagt deze aftrek in 2025 het bedrag van € 2.470 plus eventueel een startersaftrek van € 2.123 voor startende ondernemers (eerste 3 jaar na je start). De zelfstandigenaftrek bedraagt niet meer dan het bedrag van de winst voor ondernemersaftrek. Voor starters geldt deze beperking niet.

Zie ook het artikel 'Hoe houd ik mijn uren bij?' in deze *Muziekwereld*.

Sinds 2021 wordt de zelfstandigenaftrek jaarlijks verlaagd, met een versnelling vanaf 2023.

In 2025 bedraagt deze aftrek nog maar € 2.470 en in 2026 is dit € 1.200

Belastingen

en in 2027 is de zelfstandigenaftrek uiteindelijk verlaagd naar € 900.

Hierdoor betalen zzp'ers en ondernemers meer inkomstenbelasting, aangezien de aftrekpost voor de winst daalt.

Bovendien is er tegenwoordig een maximaal percentage waartegen de zelfstandigenaftrek wordt afgetrokken. In 2025 bedraagt dit percentage 37,48%.

Bij de ondernemersfaciliteiten kennen we in 2025 verder ook nog de investeringsaftrek, de meewerkaftrek en de MKB-winstvrijstelling.

De MKB-winstvrijstelling be-

draagt in 2025 het percentage van 12,7% van de winst na aftrek van deze ondernemersaftrekmogelijkheden.

Hierbij geldt dat ook ondernemers die niet aan het urencriterium voldoen recht hebben op deze MKB-winstvrijstelling.

Ook voor deze MKB-vrijstelling geldt dat het maximale belastingtarief waartegen dit voordeel wordt afgetrokken in 2025 het percentage van 37,48% bedraagt.

Tot en met 2022 was het mogelijk om jaarlijks een deel van je winst te reserveren als fiscale oudedagsreserve (FOR), maar vanaf 1 januari 2023 is het niet meer toegestaan om een FOR

te vormen of verder op te bouwen/bij te storten. Als je in 2022 een FOR op je balans hebt staan, dan blijven de oude regels rond het afwikkelen wel van toepassing, maar je kunt hierop niet meer bijstorten.

Disclaimer: fiscale regels kunnen onderhevig zijn aan wijzigingen door het Belastingplan. Controleer daarom altijd de actuele cijfers bij de Belastingdienst.

Eloy Veldhuijzen (fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen). Geactualiseerd voor fiscaal jaar 2025 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten worden ontleend.

Btw en de muziekpraktijk

De btw is vaak een lastig onderdeel in je administratie, en al helemaal als sprake is van landsgrensoverschrijdende dienstverlening. Daarom volgt hier een overzicht van de gevolgen van diverse situaties voor de btw.

Binnenlandse optredens en repetities als uitvoerend artiest

Optredens, inclusief studiowerk, vallen ook in 2025 onder het verlaagde btw-tarief van 9%.

Repetities die direct 'samenhangen met optredens' vallen eveneens onder dat verlaagde tarief. Hoewel dit in sommige gevallen tot discussie zou kunnen leiden met de Belastingdienst, is het verdedigbaar dat elke repetitie gericht is op een optreden (en daar dus mee samenhangt). Het 9%-tarief zal dus vrijwel altijd ook op repetities van toepassing zijn.

Optredens in het buitenland

Als je als zelfstandig artiest optredens verzorgt in het buitenland en/of werkt voor een buitenlandse opdrachtgever, heeft dat gevolgen voor de btw. Dit hangt af van:

- of het optreden binnen of buiten de Europese Unie plaatsvindt;

- waar jouw opdrachtgever is gevestigd;

- of jouw opdrachtgever een btw-ondernemer is.

Optredens/opdrachtgevers binnen de Europese Unie

Hierbij zijn de volgende situaties te onderscheiden:

1. *Afnemer/opdrachtgever is een btw-ondernemer binnen de EU en is niet gevestigd in Nederland.*

Optredens voor btw-ondernemers binnen de EU worden belast in het land waar de opdrachtgever is gevestigd. Dit betekent dat de opdrachtgever in het eigen land de btw moet afdragen, mits deze als ondernemer staat geregistreerd.

- In dit geval wordt de btw-heffing verlegd naar de opdrachtgever en is er geen Nederlandse btw verschuldigd.

- De btw die van toepassing is, is de

btw van het land waar de opdrachtgever is gevestigd. Bijvoorbeeld: als de opdrachtgever in Duitsland is gevestigd, is de Duitse btw van toepassing.

- Je dient het btw-nummer (VAT) van de opdrachtgever op te vragen en dit te vermelden op de factuur.

- Op de factuur breng je 0% btw in rekening en vermeld je de tekst 'btw verlegd' (Duits: *Umkehrung der Steuerschuldnerschaft*, Engels: *Reverse charge*).

Tip: controleer altijd vooraf het btw-nummer van de opdrachtgever via het Europese VIES-systeem: https://europa.eu/youreurope/business/taxation/vat/check-vat-number-vies/index_nl.htm

2. *Opdrachtgever is geen btw-ondernemer en woont of is gevestigd binnen de EU.*

Bij opdrachtgevers die geen btw-on-

Btw-berekening

Btw over inkomsten moet worden afgedragen, betaalde btw mag onder bepaalde voorwaarden worden teruggevraagd (verrekend als voorbelasting). Iemand die voor 100% belaste inkomsten heeft, mag alle betaalde btw verrekenen. Als sprake is van gemengde inkomsten, dus gedeeltelijk wel en gedeeltelijk niet belast voor de btw, mag slechts een deel van de betaalde btw worden teruggevraagd. De hoofdregel hierbij is dat de verhouding wordt uitgerekend tussen de belaste en de totale inkomsten. In dezelfde verhouding mag de betaalde btw worden verrekend.

Rekenvoorbeeld:		btw
Omzet uit optredens	€ 10.000 excl. btw	€ 900
Omzet uit lesgeven >21	€ 5.000 excl. btw	€ 1050
Omzet uit lesgeven <21	€ 8.000	vrijgesteld

Betaalde btw € 800
Verhouding belast ten opzichte van totaal:
15.000/23.750 = 0,65.

Te verrekenen btw 0,65 x 800 = € 520.

Af te dragen: € 1.950

Te verrekenen: € 520

Te betalen: € 1.430

De niet-verrekenbare btw (hier € 280) kan je opvoeren als bedrijfskosten in je aangifte inkomstenbelasting.

Kleineondernemersregeling en EU-KOR

De kleineondernemersregeling (KOR) is een vrijstelling voor de btw.

Dit is een vrijwillige regeling waarvoor elke ondernemer, ongeacht de rechtsvorm, kan kiezen. (Dit geldt dus ook voor o.a. een vereniging of stichting.)

Je kunt gebruikmaken van de KOR als je omzet niet hoger is dan € 20.000 per jaar of als je verwacht onder deze grens te blijven.

Om deel te nemen, moet je een verzoek doen via Mijn Belastingdienst Zakelijk. Als je deelneemt aan de KOR betekent dit dat je geen btw op je leveringen en diensten berekent. Daar staat tegenover dat je de btw op je bedrijfskosten (voorbelasting) niet meer mag aftrekken. Een beperkte administratie is hierbij genoeg en je hoeft dan geen btw-aangifte meer te doen.

Je vermeldt dan geen btw-percentages en btw-bedragen op je facturen. In plaats daarvan zet je op je facturen 'Factuur vrijgesteld van OB o.g.v. artikel 25 Wet OB'.

Wanneer je in een kalenderjaar toch meer dan 20.000 euro omzet behaalt, moet je je direct afmelden voor de KOR. Vanaf dat moment moet je weer btw in rekening brengen en ben je weer verplicht de normale btw-administratie bij te houden. De omzet die behaald is vóór het moment van de overschrijding blijft vrij van de btw.

Daarnaast kun je er ook zelf voor kiezen om de KOR te verlaten, bijvoorbeeld als je veel investeringen gaat doen en de btw hierover wil terugvragen. Doe je niets en blijft je omzet onder de € 20.000, dan loopt de regeling automatisch door als je gebruikmaakt van de KOR. Voor ondernemers die zakendoen binnen de EU is er vanaf 1 januari 2025 een nieuwe regeling: de Kleineondernemersregeling in de EU (EU-KOR). Hiermee kunnen ondernemers een btw-vrijstelling aanvragen in andere EU-landen waarin ze actief zijn.

deremer zijn (zoals particulieren, onderwijsinstellingen of zorginstellingen) is de plaats van het optreden bepalend voor de btw-heffing:

- Optreden in Nederland: het Nederlandse btw-tarief van 9% is van toepassing.

- Optreden in een ander EU-land: het lokale btw-tarief van dat EU-land is van toepassing.

Bijvoorbeeld: als je in Duitsland optreedt voor een particulier die daar woont, geldt het Duitse btw-tarief en moet je de btw in Duitsland afdragen.

Omdat de opdrachtgever geen ondernemer is, kan de btw niet worden verlegd. Je in dat EU-land te registreren bij de lokale belastingdienst en daar btw-aangifte te doen is echter nogal omslachtig en vaak alleen zinvol als je zeer regelmatig optredens in dat

land hebt. Als oplossing hiervoor kun je gebruikmaken van de Unie-regeling van het éénloketsysteem (One Stop Shop – OSS-regeling).

Hierbij meld je je aan en kun je elk kwartaal aangifte doen en betaal je elk kwartaal de totale buitenlandse btw in één keer, het loket stuurt daarna de melding en de betaling aan de belastingdienst van het betreffende EU-land. Om van deze mogelijkheid gebruik te kunnen maken, dien je je te registreren voor deze Unie-regeling via de site van de Belastingdienst.

Bij incidentele buitenlandse optredens kan het soms eenvoudiger zijn om toch Nederlandse btw op de factuur te berekenen. Dit voorkomt problemen met de Nederlandse Belastingdienst, maar is strikt genomen niet altijd correct volgens de Europese

btw-regels. Dit kun je doen bij incidentele optredens en als de OSS-regeling niet praktisch is.

Optredens/opdrachtgever buiten de Europese Unie

Bij optredens buiten de EU geldt geen btw-verplichting binnen Nederland of in de EU.

Je hebt daarom niets te maken met een mogelijke btw-heffing en het maakt hierbij niet uit of jouw opdrachtgever een mogelijke btw-ondernemer is of niet. Je stuurt dan een factuur zonder btw.

De btw-aangifte bij buitenlandse omzet

Bij vraag 3b van je btw-aangifte vermeld je de omzet waarvoor de btw is verlegd binnen de EU. De omzet die

je behaald hebt in een land buiten de EU moet je niet in de btw-aangifte aangeven.

De ICP-opgaaf

ICP betekent: Intracommunautaire Prestaties, oftewel diensten binnen de Europese Unie. Als je facturen hebt verzonden waarbij je de btw hebt verlegd naar een buitenlandse btw-ondernemer binnen de EU dan moet je eenmaal per kwartaal of per jaar (afhankelijk van de frequentie van jouw btw-aangiftes) een digitale opgaaft ICP indienen. Hierop vermeld je de gegevens (naam en het buitenlandse btw-nummer/VAT) van de btw-ondernemer waarnaar jij de btw hebt verlegd.

Zorg dat je het btw-nummer/VAT altijd eerst controleert via de EU-zoekmachine VIES (het zoekstelsel voor uitwisseling van btw-informatie) via de volgende link: https://europa.eu/youreurope/business/taxation/vat/check-vat-number-vies/index_nl.htm

Verloonde binnenlandse optredens

Als je als artiest onder de artiestenregeling valt en niet expliciet hebt afgezien van toepassing hiervan (bijvoorbeeld d.m.v. een eigen verklaring), dan dienen de optredens verloond te worden volgens de artiestenregeling.

Deze inkomsten vallen dan buiten de btw en hoeven daarom ook niet in de btw-aangifte opgenomen te worden.

Muzieklespraktijk

Over lesgeld dient het algemene tarief van 21% aan btw berekend te worden, tenzij de leerling aan het begin van de cursus of het lesjaar nog geen 21 jaar is. In dat laatste geval is het lesgeld vrijgesteld van btw. Als een leerling in de loop van de cursus 21 jaar wordt, geldt de vrijstelling tot het einde van de cursus.

LET OP: een veelgemaakte fout is dat de vrijgestelde omzet wordt aange-

geven bij omzet 0%. De vrijgestelde omzet moet in het geheel NIET in de aangifte omzetbelasting worden opgenomen.

Erkende beroepsopleiding

Muzieklessen die gegeven worden via een wettelijk geregelde beroepsopleiding vallen onder de onderwijsvrijstelling. Ongeacht de leeftijd van de leerling is hier dus sprake van vrijgestelde omzet. Onder deze regeling vallen bijvoorbeeld de mbo- en hbo-opleidingen. Omdat de opleiding zelf onder de vrijstelling valt én een wettelijk geregelde beroepsopleiding is, kunnen docenten ook van deze vrijstelling gebruikmaken als ze aan deze opleiding factureren.

LET OP: lesgeven aan een niet wettelijk geregelde beroepsopleiding kan door de docent alleen vrijgesteld gefactureerd worden als deze is geregistreerd bij het CRKBO (Centraal Register Kort Beroepsonderwijs).

LET OP: vrijgestelde omzet lijkt leuk, maar dit betekent wel dat je minder btw op je kosten mag aftrekken. Dat wordt in principe naar verhouding berekend. Hoe meer vrijgestelde omzet, des te minder btw je mag aftrekken.

Componeren, arrangeren, scenarioschrijven

De werkzaamheden van een componist zijn vrijgesteld voor de btw. Ook het arrangeren valt onder de componistenvrijstelling. Een scenarioschrijver valt onder de vrijstelling voor schrijvers. Bij het arrangeren en scenarioschrijven geldt wel de voorwaarde dat echt sprake is van het toevoegen van nieuw materiaal aan oorspronkelijke stukken. Er mag niet alleen gekopieerd worden. Soms is een arrangement of scenario onderdeel van een totale productie waarover wel btw is verschuldigd. In dat geval wordt de vrijstelling vervangen door het tarief van de hoofdproductie.

Dirigeren

De werkzaamheden van een dirigent vallen onder het algemene 21% btw-tarief, behalve voor zover zij direct gerelateerd zijn aan een optreden. Het optreden zelf valt in elk geval ook voor de dirigent onder het verlaagde 9% btw-tarief. In veel gevallen is verdedigbaar dat alle repetities naar een optreden toe werken en dus allemaal onder het 9%-tarief zouden kunnen vallen. Als een koor of orkest zelden optreedt, zal het voor de dirigent lastiger zijn om het 9%-tarief te verdedigen dan als bijvoorbeeld maandelijks wordt opgetreden.

Royalty's voor plaatverkoppen

Als je meer dan incidenteel royalty's ontvangt en ook van meerdere partijen, dan word je als zelfstandige beschouwd. Over de ontvangsten voor verkopen van bijvoorbeeld cd's dien je dan 21% btw af te dragen.

De artiest die niet in deze categorie valt, kan de royalty's zonder btw ontvangen. Zelfstandigheid voor de btw op royalty's hoeft niet samen te gaan met zelfstandigheid voor optredens. Het is mogelijk dat iemand verloond wordt voor optredens en zelfstandig is voor de ontvangst van royalty's.

Auteursrechten voor componisten en schrijvers

De opbrengsten uit auteursrechten zijn voor componisten en schrijvers in principe vrijgesteld voor de btw. Deze vrijstelling is echter niet van toepassing als de rechten zijn overgedragen aan een rechtspersoon zoals een bv. De rechtspersoon moet het algemene tarief van 21% btw in rekening brengen. Als derden, bijvoorbeeld erfgenamen, auteursrechten ontvangen, zijn die niet vrijgesteld omdat deze derden niet degenen zijn die de vrijgestelde prestatie hebben geleverd. Ook hiervoor geldt dus het 21%-tarief.

Belastingen

Auteursrechten voor (muziek) uitgeverijen

Omdat uitgevers niet zelf de componist of schrijver zijn, geldt voor hen niet de bovengenoemde vrijstelling voor de btw. De ontvangsten van een uitgever moeten daarom in twee delen worden uitgesplitst: het deel dat ontvangen wordt namens de componist of schrijver mag onbelast worden ontvangen, over het uitgeversdeel moet 21% worden afgedragen.

Cd-verkoop, merchandising

Op de verkoop van cd's en andere merchandising is het algemene btw-tarief van 21% van toepassing. Over exemplaren die als promotiemateriaal worden weggegeven hoeft echter geen btw te worden afgedragen. Veelal gebeurt de verkoop van cd's, T-shirts en dergelijke via contante betaling bij concerten. Het is belangrijk hiervan een goede registratie bij te houden.

Digitale diensten en verkopen van goederen aan particulieren binnen de EU

Wanneer je in een jaar voor meer dan € 10.000 verkoopt aan particulieren in andere EU-landen, moet je in die EU-landen btw afdragen. Het kan bij deze verkopen om goederen gaan, maar ook om 'afstandsverkopen', zoals digitale diensten (o.a. downloads van muziek).

Nu is het natuurlijk vrijwel ondoenlijk om je in elk EU-land te gaan registreren en daar periodiek btw-aangifte te gaan doen. Om dit op te lossen is de 'One Stop Shop-regeling' (OSS-regeling) ingevoerd. Dit houdt in dat je via één EU-lidstaat (Nederland) de btw-aangiften kunt doen en de btw voor die andere landen kunt betalen. Dat gebeurt via het beveiligde gedeelte van de website van de Belastingdienst. De Belastingdienst stuurt dat vervolgens door naar de betreffende lidstaten. Om gebruik te kunnen maken van de OSS-regeling moet je je registreren via het OSS-portaal van

de Belastingdienst. Laat je hierover adviseren of kijk op de website van de Belastingdienst voor meer informatie.

Wanneer de omzet die je met diensten of met verkopen aan particulieren in andere EU-landen behaalt, in een lopend kalenderjaar onder € 10.000 blijft (deze grens geldt voor alle EU-landen tezamen, dus niet per land) en je ook in het voorgaande jaar (2024) de drempel van € 10.000 niet hebt overschreden, dan kun je kiezen uit twee mogelijkheden:

Mogelijkheid 1: Bereken de Nederlandse btw. Komt dit boven de grens van € 10.000? Bereken dan de btw van het EU-land van jouw afnemer. Dit geldt dan ook voor het jaar erna. Mogelijkheid 2: Geef aan dat je de drempel van € 10.000 niet wil gebruiken. Dan zijn jouw 'afstandsverkopen' en digitale diensten belast in het

EU-land van jouw afnemer. Download hiervoor het formulier *Melding omzetbelasting – Keuze plaats van prestatie digitale diensten* op de website van de Belastingdienst. De gemaakte keuze geldt voor minimaal twee jaar.

Bijkomende kosten

Ondergeschikte kosten die via een factuur worden doorberekend aan een opdrachtgever volgen het btw-regime van de hoofdprestatie. Dit wil zeggen dat op bijvoorbeeld de reiskosten die gemaakt zijn voor een optreden en tegelijk daarmee gefactureerd worden, het 9% btw-tarief van toepassing is.

Eloy Veldhuijzen (fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen). Geactualiseerd voor fiscaal jaar 2025 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten worden ontleend.

- ingezonden mededeling -

Plus One Legal:

mr. Bjorn Schipper is een ervaren entertainmentadvocaat en oprichter van **Plus One Legal** in Amsterdam. Een intakegesprek van een half uur is gratis. Voor leden van de Kunstbond geldt een gereduceerd uurtarief van € 150,= (exclusief btw en externe kosten). Voor procederen geldt een urenmaximum van 50 uur tegen het genoemde gereduceerde uurtarief. Het normale (basis)uurtarief is € 200,= (exclusief btw en externe kosten) en geldt bij procedures vanaf 50 uur.

Plus One Legal:
A-Lab / Lab 104
Overhoeksplein 2
1031 KS Amsterdam

www.plusonelegal.nl

Belastingaangifte? Omdat je het hebt verdiend.

Artiestenverloningen
Daar zit muziek in!

(Hoe) houd ik mijn uren bij?

Een van de meest voorkomende discussies met de Belastingdienst gaat over het uren-criterium waaraan je moet voldoen om onder andere recht te hebben op de zelfstandigenaftrek. Een dergelijke discussie gaat vaak om veel geld, waardoor de gemoederen hoog op kunnen lopen. Wat houdt dit uren-criterium precies in, en hoe bewijs je dat je eraan voldoet?

De ondernemersaftrek (o.a. zelfstandigenaftrek)

Als zelfstandige (zoals veel artiesten en musici) kun je voor de inkomstenbelasting in aanmerking komen voor de ondernemersaftrek. De ondernemersaftrek kan bestaan uit:

- de zelfstandigenaftrek;
- de startersaftrek;
- de aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk;
- de meewerkaftrek;
- de stakingsaftrek.

Het woordje ‘aftrek’ suggereert dat hier geld te verdienen is, en dat is ook zo.

Ik bespreek in dit artikel alleen de zelfstandigenaftrek en de startersaftrek, die bedragen zijn in 2025 respectievelijk € 2.470 en € 2.123.

De zelfstandigenaftrek bedraagt overigens nooit meer dan het bedrag van de winst vóór de ondernemersaftrek. Voor starters geldt deze beperking niet.

De startersaftrek kun je de eerste drie jaren van je ondernemerschap krijgen (boven op de gewone zelfstandigenaftrek). Na deze drie jaar heb je alleen nog recht op de gewone zelfstandigenaftrek.

Voor de volledigheid vermeld ik ook nog de *MKB-winstvrijstelling*. Hiervoor hoeft je echter niet aan het uren-criterium te voldoen. Het is voldoende dat je voor de inkom-

stenbelasting als ondernemer wordt aangemerkt. De MKB-winstvrijstelling is ook een vrij stevige aftrekpost. Deze bedraagt in 2025 namelijk 12,70% van de winst (na aftrek van de zelfstandigenaftrek). Dat kan dus nog aardig oplopen. Voor de zelfstandigenaftrek en de startersaftrek moet je wél voldoen aan het uren-criterium.

Het uren-criterium

Dit houdt in dat je *aantoonbaar* per jaar minimaal 1225 uur aan je onderneming moet hebben besteed om voor de zelfstandigenaftrek en de startersaftrek in aanmerking te komen. Deze 1225 uur op jaarbasis betekent ongeveer 25 uur per week (als je rekening houdt met drie weken vakantie). Zowel de directe uren (uitvoerend werk) als indirecte uren (administratie, acquisitie, vergaderingen, reistijd, studeren enz.) tellen hierbij mee.

Als je in de loop van het jaar gestart bent, moet je nog steeds aan die 1225 uur voldoen, het wordt dus niet tijds-evenredig omgerekend. Bij arbeidsongeschiktheid geldt wel een verlaagd criterium, namelijk 800 uur. Als je je werk als ondernemer tijdelijk onderbroken hebt in verband met zwangerschap, dan tellen de niet-gewerkte uren over in totaal 16 weken toch mee als gewerkte uren.

Naast die 1225 uur moet je ook meer dan 50% van je totale arbeidstijd

aan je onderneming hebben besteed. Als je naast je onderneming bijvoorbeeld een vaste baan hebt van 28 uur per week, moet je dus meer dan 28 uur aan je eigen onderneming besteden. Deze regel geldt niet voor starters.

Het aantonen van de uren

Het woord ‘aantoonbaar’ kan een bron zijn van veel discussie en roept de volgende vragen op: Moet je dat bij de aangifte inkomstenbelasting al aantonen? Wanneer en hoe toon je dat dan aan?

Je hoeft dit alleen aan te tonen wanneer er door de Belastingdienst om gevraagd wordt. Dat kan bijvoorbeeld door middel van een vragenbrief zijn, of ter sprake komen bij een belastingcontrole. De computers van de Belastingdienst kunnen ‘getriggerd’ worden door bijvoorbeeld de combinatie van een lage omzet en het toepassen van de zelfstandigenaftrek en sturen daardoor dan een vragenbrief de deur uit. Een lage omzet suggereert dat er minder tijd aan de onderneming is besteed, zo is hierbij de gedachte.

Het aantonen zal in principe moeten gebeuren door het laten zien van een urenverantwoording. Dat kan bijvoorbeeld een overzicht in Excel of Word zijn waarin je de gewerkte (directe én indirecte) uren over het gevraagde jaar, bij voorkeur zo gedetailleerd mogelijk, hebt bijgehouden.

Dat kan per dag, week of per maand zijn. Alleen het overhandigen van je agenda is dus beslist niet voldoende, maar deze kan (en moet!) wel dienen als onderbouwing van jouw urenverantwoording. Wat handig is aan een digitale agenda als Google Calendar en Calendar van Apple is dat je hierbij ook je reisurens kunt bijhouden.

Ook bestaat er software om je uren in bij te houden. Zo zijn er apps waar je je werkuren vanaf de start in kan opnemen, maar ook achteraf je uren in kan zetten. Veel administratiewebsites hebben ook als feature dat je in een app je uren bij kan houden.

Nu kan het lastig zijn dat wanneer de Belastingdienst je vraagt om met een urenverantwoording over bijvoorbeeld 2019 te komen (wat dus écht kan gebeuren want er kan tot zeven jaar terug om worden gevraagd), je dit moet gaan reconstrueren als je in dat jaar niets hebt bijgehouden. Je weet dan echt niet meer hoeveel tijd je in week x van dat jaar aan je administratie hebt besteed, aan het rondbellen om een optreden te regelen of aan studeren. Je vult dan dus in je urenverantwoording geschatte of gemiddelde tijden in voor dat soort werkzaamheden. Daarover ontstaat dan vaak discussie met de Belastingdienst. Men vindt een urenverantwoording die achteraf is opgesteld en waarbij wordt gewerkt met geschatte of gemiddelde uren (die vaak ook nog iedere dag of week gelijk zijn) ‘niet controleerbaar’ (lees: niet betrouwbaar, je hebt dat bij elkaar verzonnen).

Dit soort urenoverzichten worden door de Belastingdienst dan ook regelmatig ‘afgeschoten’. De consequentie is dan dat je de zelfstandigenaftrek (en eventueel de startersaftrek) van dat jaar, of zelfs van een aantal jaren, kwijt kan raken. Dat dit je geld kan kosten, hoeft ik natuurlijk niet uit te leggen.

Het kan daarbij overigens zeker helpen als je in een eventuele bezwaar-

procedure verzoekt om ‘gehoord’ te worden. Dat houdt in dat je op gesprek mag komen bij de Belastingdienst om bijvoorbeeld uit te leggen hoe je werkweek eruitziet (neem een adviseur mee!). Alle mogelijke bewijsmiddelen zijn daarbij geoorloofd. Denk aan foto’s, opnames, social media, getuigenverklaringen, rapporten, enz.

Advies

Het zal, na wat ik hierboven heb opgemerkt, niet als een verrassing komen dat mijn dringende advies is om in de loop van het jaar al zo veel mogelijk je werkuren bij te houden. Doe dit minimaal één keer per week, maar bij voorkeur vaker. Zeker als je starter bent, sta je niet erg sterk als je dat niet doet. Ook voor de ervaren ondernemer die al jaren meedraait, geldt echter nog steeds dat de werkuren moeten kunnen worden aangetoond. Houd er rekening mee dat daar zeker om gevraagd kan worden als het wat minder goed gaat en de omzet terugloopt.

Directe uren en indirecte uren

Behalve over het aantal uren, kan ook discussie ontstaan over de samenstelling van die uren, dit als er naar verhouding veel indirecte uren op de urenverantwoording staan. Dat zijn alle uren die niet bestaan uit ‘echte’ werkuren, zoals optreden, lesgeven e.d. Bijvoorbeeld de tijd die je aan je administratie besteedt, reistijd, overleg, acquisitie en ook de studie- en repetitie-uren. Menig medewerker van de Belastingdienst kan zich in eerste instantie niet voorstellen dat een musicus zo relatief veel tijd moet besteden aan het op peil houden van de speelsvaardigheid of aan het instuderen van een muziekstuk. Het overhandigen van onderzoeksrapporten van bijvoorbeeld de Ntb over hoe het leven van een musicus eruitziet, wil dan nog weleens helpen.

In het algemeen geldt dat hoe meer

indirecte uren er zijn ten opzichte van de directe uren, des te lastiger het kan worden om de inspecteur te overtuigen. Hoe onterecht dat ook kan zijn!

Je staat dan veel sterker als je (ook) je indirecte uren in het jaar zelf nauwkeurig hebt bijgehouden.

Welke inkomsten?

In een eerder jaar hebben we gemerkt dat de Belastingdienst bij een Ntb-lid niet accepteerde dat de uren die besteed waren aan optredens waarvan de inkomsten waren verloond (volgens de artiestenregeling) meetelden voor het uren-criterium. Als je voor de inkomstenbelasting als ondernemer wordt aangemerkt, kunnen je inkomsten uit diverse soorten bestaan: gefactureerde omzet voor een optreden of repetitie, inkomsten uit lesgeven, maar ook uit inkomsten die verloond zijn. Dat laatste zal bij musici en artiesten in het algemeen op grond van de artiestenregeling gebeurd zijn, waardoor die inkomsten ook meegenomen kunnen worden in de winst uit onderneming en de werkzaamheden daardoor ook meetellen voor het uren-criterium.

Overigens is het zo dat inkomsten die niet op grond van de artiestenregeling verloond zijn, maar volgens de regels die voor ‘gewone’ werknemers gelden, veel lastiger in de winst uit onderneming opgenomen kunnen worden. Volgens de rechtspraak (en de Belastingdienst) kan dit alleen als die inkomsten ondergeschikt zijn aan de overige inkomsten die je als ondernemer hebt gegenereerd. ‘Ondergeschikt’ houdt dan meestal praktisch in: minder dan 10%, waarbij zowel gekeken wordt naar tijd als naar geld.

Eloy Veldhuijzen (fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen). Geactualiseerd voor fiscaal jaar 2025 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten worden ontleend.

Sluit jij je aan?

Ntb

vakbond voor musici

Muziekwereld is het blad van de Ntb, de vakgroep Muziek van de Kunstenbond – dé vakbond voor culturele en creatieve professionals.

Waar de Ntb/Kunstenbond voor staat:

Iedereen in de muzieksector zou eerlijk betaald moeten worden, zowel op het podium als achter de schermen. Eerlijke betaling, goede contracten, meer zekerheid en een veilige werkvloer voor iedereen – of je nou werkt als werknemer of als zzp'er – is waar de Kunstenbond elke dag voor strijdt. Samen zijn we sterker en krijgen we meer voor elkaar. Sluit jij je aan?

Wat de Ntb/Kunstenbond je biedt:

- Hulp bij alle vragen over werk, inkomen en zelfstandig ondernemerschap
- Juridische hulp bij contracten, auteursrecht, arbeid, ziekte en ontslag
- Invloed op jouw arbeidsvoorwaarden, bijvoorbeeld in cao's of in collectieve afspraken voor zzp'ers
- Lobby bij de lokale, provinciale en nationale overheid voor eerlijk beleid
- Minimaal 10% korting op verzekeringen, waaronder een instrumentenverzekering
- Hulp bij belastingaangifte en incasso
- Toegang tot documenten als voorbeeldcontracten en arbeidsvoorwaarden
- Een community van vakgenoten
- Representatie in de besturen en toezicht van rechtenorganisaties zoals Sena, Norma, Stichting Thuis kopie en Stichting Leenrecht
- Ben je ook actief als muzikant? Dan sluit je je als Kunstenbondlid automatisch (en zonder extra kosten) ook aan bij de VCTN, de grootste beroepsorganisatie voor componisten en tekstdichters in Nederland.

